

T.C.
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

STRATEJİK PLAN
(2010 - 2014)

Ankara - 2010

Grafik Tasarım
Ebru NURAY
Mehmet ATALAY

Baskı

Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı
Yayın Dairesi Başkanlığı

T.C. TARIM VE
KÖYİŞLERİ
BAKANLIğI
YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIğI

İvedik Caddesi Bankacılar Sokak No : 10 Yenimahalle/ANKARA

Tel : 0312 315 65 55 **Fax:** 0312 344 81 40

“Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki, ziraatta kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar, bu maksada erişmeyi kolaylaştıracaktır. Fakat, bu hayati işi, isabetle amacına ulaştırabilmek için, ilk önce ciddi etütlere dayalı bir ziraat siyaseti tespit etmek ve onun için de, her köylünün ve bütün vatandaşların, kolayca kavrayabileceği ve severek tatbik edebileceği bir ziraat rejimi kurmak lâzımdır.”

H. Atatürk

<i>Kısaltmalar Listesi</i>	7
<i>Bakanın Mesajı</i>	9
<i>Müsteşar Sunuşu</i>	11
<i>Giriş</i>	13
<i>Misyonumuz</i>	15
<i>Vizyonumuz</i>	17
<i>Temel İlke ve Değerlerimiz</i>	19
<i>Paradokslar ve Tarımın Paradigması</i>	20
<i>Çalışmalarda Kullanılan Yöntem</i>	26
<i>Stratejik Alanlar</i>	30
<i>GZFT Analizleri</i>	38
<i>Stratejik Alanlar ve Amaçlar</i>	52
<i>Amaçlar ve Stratejiler</i>	54
<i>Stratejik Hedefler ve Performans Göstergeleri, Birim İlişkisi</i>	62
<i>Dokuzuncu Kalkınma Planı-Hedef İlişkisi</i>	69
<i>İzleme ve Değerlendirme</i>	72
<i>Teşkilatımız</i>	74
<i>Teşkilat Yapısı</i>	75
<i>Bakanlığın Göreve ve Yetkileri</i>	76
<i>Bakanlık Tarihçesi</i>	78
<i>Bakanlık Merkez Birimlerinin Tarihsel Gelişimi</i>	80
<i>Paydaş Analizleri</i>	84

Kısaltmalar Listesi

AB	: Avrupa Birliği
BIT	: Bilgi İletişim Teknolojileri
BM	: Birleşmiş Milletler
ÇKS	: Çiftçi Kayıt Sistemi
DIABK	: Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
DOKAP	: Doğu Karadeniz Bölgesi Bölgesel Gelişme Planı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
EPPO	: European and Mediterranean Plant Protection Organization - Avrupa ve Akdeniz Bitki Koruma Örgütü
FAO	: Food and Agriculture Organization – Gıda ve Tarım Örgütü
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
GDO	: Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
GLP	: Good Laboratory Practice – İyi Laboratuar Uygulamaları
GMP	: Good Manufacturing Practice – İyi Üretim Uygulamaları
GSYİH	: Gayrisafi Yurtiçi Hasıla
GZFT	: Güçlü Yönler – Zayıf Yönler – Fırsatlar – Tehditler Analizi
HUKUK	: Hukuk Müşavirliği
IPARD	: AB Katılım Öncesi İşbirliği Kırsal Kalkınma Programı
IOBC	: International Organization for Biological Control - Uluslararası Biyolojik Kontrol Örgütü
İMİD	: İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı
JRC	: Joint Research Centre – Ortak Araştırma Merkezi
KKGM	: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
KOP	: Konya Ovası Sulama Projesi
OKAP	: Orta Karadeniz Bölgesel Kalkınma Programı
OIE	: World Organization for Animal Health – Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü
PERGEM	: Personel Genel Müdürlüğü
SGB	: Strateji Geliştirme Başkanlığı
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TAGEM	: Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
TEDGEM	: Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü
TÜGEM	: Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
TURKVET	: Veteriner Bilgi Sistemi
YAYIN	: Yayın Dairesi Başkanlığı
WHO	: World Health Organization - Dünya Sağlık Örgütü

Dünyadaki politik ve sosyo-ekonomik gelişmeler, tarım sektöründe etkisini çok daha çabuk göstermektedir. Tarım sektörü, küreselleşmenin bir sonucu olarak gittikçe artan bir rekabet ile karşı karşıya kalmaktadır. Tarım sektörü; stratejik, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan büyük öneme sahiptir. Sektör, geçmişte olduğu gibi populist politikaların uygulandığı bir alan değil, verimliliğin ve insan odaklı kalkınmanın esas alındığı, iktisadi bir yaklaşımla geliştirilmesi gereken önemli bir sektör haline gelmiştir.

Bu gelişmeler tarımda kırsal kalkınmayı gerçekleştirecek, tarımsal geliri istikrarlı bir şekilde artırarak hayat standardını yükseltecek, kaynakların etkili ve verimli kullanılmasına olanak sağlayacak bir tarım politikasının, uygulamaya konulmasını zorunlu kılmaktadır. Aynı şekilde, ekolojik dengenin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve küresel ısınmaya karşı etkin tedbirlerin alınması sektörün yarınları için oldukça önemlidir.

Ülkemizde son yıllarda uygulamaya konulan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Sisteminin getirdiği stratejik yönetim anlayışı önemli fırsatlar sunmaktadır. Stratejik yönetim anlayışı ile kamu yönetiminde kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, şeffaflık ve hesap verme sorumluluğunun artırılması, faaliyetlerin planlanması hedeflenmiştir. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın 2010-2014 dönemini kapsayan Stratejik Planı, katılımcılığı esas alan bu yeni yaklaşıma göre hazırlanmıştır.

Stratejik Planın hazırlanmasında emeği geçen Kamu, Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşları ile mesai arkadaşlarıma teşekkür eder, Ülkemize ve Milletimize hayırlı olmasını dilerim.

Mehmet Mehdi EKER
Tarım ve Köy İşleri Bakanı

Dünyada sosyal ve ekonomik alanda meydana gelen değişimler, bilim ve teknolojideki gelişmeler küreselleşme ve piyasaların entegrasyonunu hızlandırmıştır. Politikaların belirlenmesinde rol oynayan Uluslararası kuruluşların artan yönlendirici etkileriyle ticaret giderek serbestleşmiş ve rekabetçi bir dünya düzenine geçilmiştir.

Dünya nüfusunun sürekli artması karşısında tarım alanları sınırlıdır. Küresel iklim değişikliği üretimi olumsuz etkilemekte, ülke ekonomilerindeki ilerlemeler tüketim alışkanlıklarıyla birlikte pazar taleplerini değiştirmeye devam etmektedir. Tüm bu gelişmeler tarımın stratejik önemini artırmıştır.

Bu nedenle sürdürülebilir ve rekabet gücü yüksek tarım sektörünün oluşturulması ve kaynakların etkin kullanımına imkân verecek mekanizmaların hayata geçirilmesi çok daha fazla önem kazanmıştır. Yapılan planlama çalışmalarında bunu gerçekleştirmek amacıyla, tarımsal bilişimin geliştirilmesi, dünyadaki tarımsal yapı ve değişikliklerin izlenmesi, elde edilen bilgi ve verilerin sektörün paylaşımına ve yararına sunulması, dünya tarım piyasalarıyla olan ilişkilerin canlı ve güncel tutulması ön plana çıkarılmıştır. Bununla birlikte, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, gıda güvenirliliği, kırsal kalkınma, tarım-sanayi entegrasyonu, tarımsal çevrenin korunması gibi birçok konuda tarım sektörünün güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Stratejik Plan, kamu yönetimi reformunun gerçekleştirilmesi amacıyla çıkarılan 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde bu yeni kurumsallaşma ve hizmet anlayışı esas alınarak hazırlanmış, "vatandaş odaklı" kamu hizmeti kültürüne işlerlik kazandırılmıştır.

Stratejik Plan, hizmetlerin istenilen düzeyde ve kalitede sunulmasına, geleceğe ilişkin amaç ve hedeflerin performans göstergelerine bağlanmasına, ölçme, izleme ve değerlendirmelerin yapılmasına, tüm çalışmaların raporlanmasına, sonuçların kurumun sürekli gelişiminde kullanılması için gerekli revizyon tedbirlerinin zamanında alınmasına imkân verecektir.

Planın hazırlanmasında katkıda bulunanlara teşekkür ediyorum, Ülkemize ve bütün paydaşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI
Müsteşar

Tarım sektörü tarihi gelişim süreci içerisinde sosyal, kültürel ve teknik olarak önemli birikimlere sahip olmuştur. Bu birikimlerle birlikte yenilik ve değişimlere açık bir tarım sektörü, tarımın geliştirilerek güçlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu gelişmeler kendini başlangıçta yeterli besin ihtiyacını karşılamaya yönelik politikalardan, tarımda sanayi ile bütünleşmenin, gıda güvenilirliğinin, uluslararası alanda rekabet gücünün ve sürdürülebilirliğin hedeflendiği yeni döneme geçilmesi ile göstermiştir.

Tarımda kırsal kalkınma, insan sağlığı ve çevreye duyarlılık, biyolojik çeşitlik ve doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı, genetik kaynakların ve ekosistemlerin korunması ve geliştirilmesi, enerji tarımının oluşturulması, küresel ısınma tehdidi karşısında gerekli önlemlerin alınması, ihrac ürünlerinin çeşitlendirilmesi günümüzde ilk akla gelen tarımsal kamu hizmetleridir. Aynı zamanda Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde uyum çalışmalarının devam ettiği bir dönem yaşanmaktadır.

Mustafa Kemal Atatürk, üreticinin kalkındırılmasını Ülkeyi kalkındırmanın en önemli aracı olarak görmüştür. Bunu da veciz bir şekilde “Milli ekonominin temeli ziraattır” ve “Türkiye'nin sahibi ve hakiki efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür” sözleriyle ifade etmiştir.

Ülke kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, belirlenen tarım politikalarının başarısı Bakanlığın Kurumsal Kapasitesi'nin güçlendirilmesine bağlıdır. “5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” bu kapasitenin güçlendirilmesine imkan vermektedir. Kamu İdareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadır. Bu çerçevede Kamu İdarelerinin stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine yönelik usul ve esasların belirlenmesi amacıyla çıkarılan Yönetmelik uyarınca başlatılan çalışmalar sonucu Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 2010-2014 Stratejik Planı hazırlanmıştır.

Stratejik Plan çalışmalarında, Bakanlığımızın tarihçesi, yasal yükümlülükleri, kurumsal yapısı, mali durumu ve sektörü etkileyen ve yönlendiren bütün çalışmalar dikkate alınmıştır. Hazırlık süresince Bakanlık çalışanları, üreticiler, tüketiciler başta olmak üzere bütün paydaşların beklenti ve önerileri dikkate alınmıştır. Geniş katılımlı çalışmalarla oluşturulan misyon ve vizyon doğrultusunda, stratejik amaç ve hedefler tespit edilmiştir.

Stratejik Planın tarafların ortak katkı ve katılımı ile gerçekçi bir yaklaşımla hazırlanmış olması, ölçülebilirlik sayesinde hedeflerde meydana gelen sapmalara karşı gerekli revizyon önlemlerinin alınabilmesi gibi bir çok etken Planın başarı oranını yükseltecektir.

Planın belirlenen alanlarda başarıya ulaşmasında eğitimli ve bilinçli bir tarım sektörü, güçlü mali yapı, nitelikli insan kaynakları da etkili olacaktır. Bu imkanı artıracak gerekli tarımsal kültürün geliştirilmesi ve uygulama araçlarının hayata geçirilmesi de önem verilmesi gereken etkenlerdendir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Stratejik Planlama Ekibi olarak bizler, Planın; kaynakların Ülke yararına en öncelikli alanlarda kullanılmasını sağlayacağına ve gelecekte Türkiye tarımını güçlendireceğine inanıyoruz.

Planın Ülkemize, Bakanlığımıza ve sektörümüze yararlı ve hayırlı olmasını dileriz.

*Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Stratejik Planlama Ekibi*

Misyonumuz

Tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak,

Kırsal alanda yaşam standardını yükseltmek,

Ülkemiz ve dünya pazarlarının ihtiyacı olan güvenilir gıdaya ve kaliteli tarım ürünlerine erişebilirliği sağlamak.

Vizyonumuz

Kırsal alanlarla beraber kentlerde de etkin...

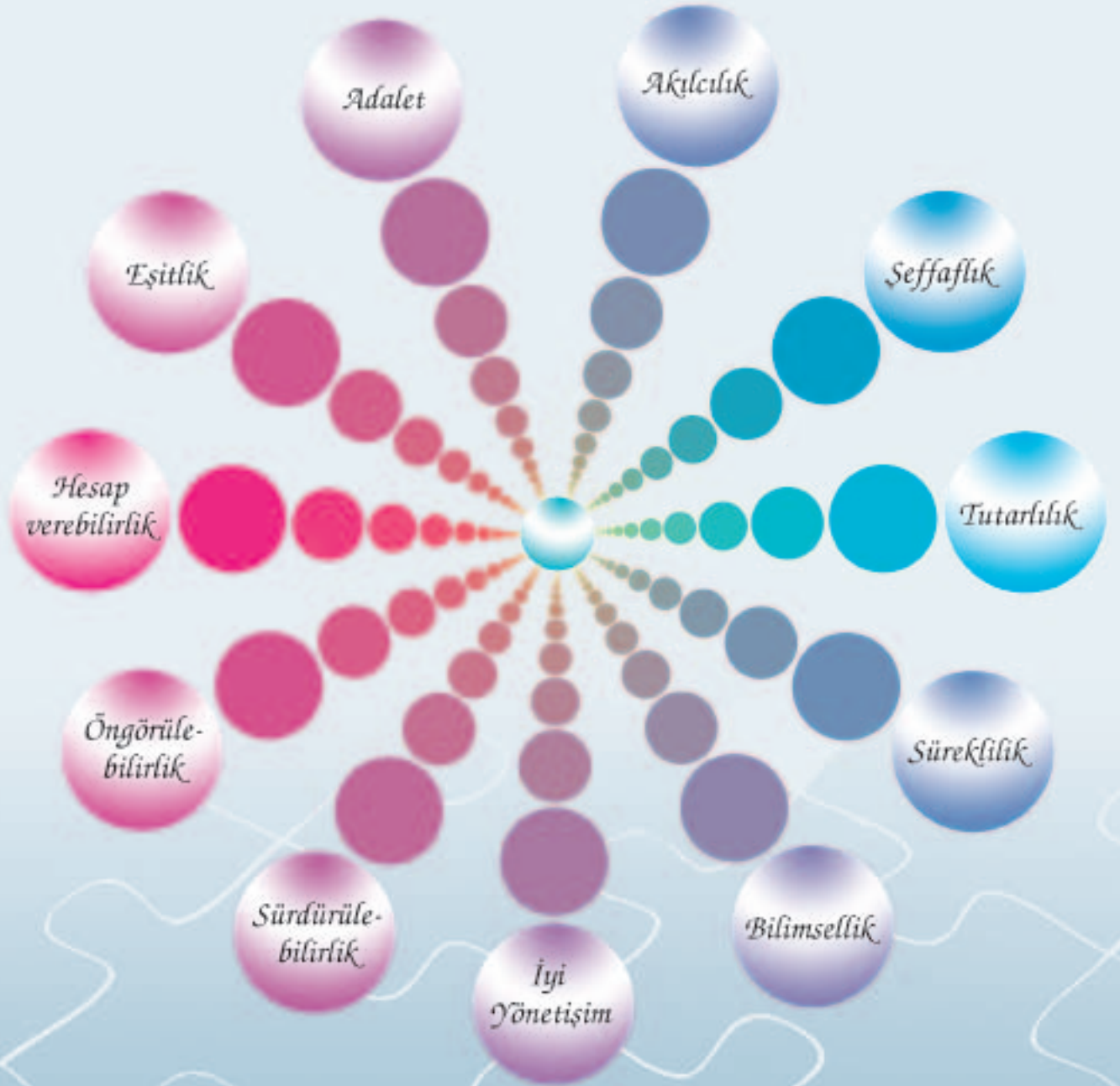
Paydaşların ve tüketicilerin her an ulaşabileceği kadar yakın...

Tarımın her sorununa çözüm üretebilecek kadar uzman...

Kurumsal ve idari dönüşümünü tamamlamış yetkin bir kurum olmak.

Temel İlke ve Değerlerimiz

*Paradokslar ve
Tarımın
Yeni Paradigması*

Son yüz yıldır insanlık, artan nüfusu beslemek için “modern” olarak tanımladığı metotları benimsemiş, doğayı kendi ihtiyaçları çerçevesinde dönüştürme çabasında büyük bir başarı kazanmıştır. Bu başarı tarımda verimliliği arttırmış ve gelişmiş ülkeler kendi insanların beslenme ihtiyacını gidermiştir. Ancak bu mücadele salt tarım odaklı olmadığından, bu ülkelerin sanayi ve hizmet sektöründeki büyüklükleri ile kıyaslandığında tarımsal üretimleri, nispi olarak azalmış ve toplam ulusal GSYİH'lerinin yüzde 2'lerine kadar gerilemiştir. Bu durum tarımın birinci paradoksunu doğurmuştur. Tarımsal üretimleri sanayi ve hizmet üretimlerinden daha yüksek olan ülkelerin vatandaşları açlık tehdidiyle daha fazla yüz yüzedir. Tarım sektöründe çalışanlarının gelirleri ise çok daha düşüktür.

Tarımsal gelişme, sanayi ve hizmet sektörlerinde gelişme olmadan, ülkeler için tek başına refah sağlayacak güce sahip değildir. Tarımsal gelirlerin toplam gelirler içerisindeki paylarının azalması veya tarımsal istihdamın toplam istihdam içerisindeki payının azalması bir gösterge değil, bir sonuçtur. Diğer sektörlerdeki gelişim sonucunda ortaya çıkan yeni istihdam imkânları ile birlikte tarımsal üretimde gelişmiş teknoloji kullanımı ve mekanizasyon uygulamaları gibi nedenler iki çarpıcı sonucu ortaya çıkarmıştır: Birincisi tarımdaki istihdamın azalması; ikincisi ise toplam istihdamın artmasıdır. Sonuçta, tarımsal istihdamın toplam istihdam içindeki payı azalmaktadır.

Tarım sektörünün GSYİH içindeki payının azalması ise tarımsal üretimde ve toplam üretim değerinde mutlak artışlar sağlanmasına rağmen diğer sektörlerdeki nispi artış oranlarının daha yüksek olması ile ilgilidir.

Doğaya meydan okuma ve doğayı yenmedeki büyük başarısı sonunda, doğanın yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan insanlık ikinci "paradoksu" yaşamaktadır. Bu paradoks, bir yandan büyük insan kitlelerini beslemek için doğadan alabileceğinin en fazlasını almak ve bu sebeple her türlü modern teknikleri kullanmak, diğer yandan bu tekniklere karşı direnemeyen doğanın yok olması sonucu insanlığın kendini besleyecek tek kaynağı kaybetme tehlikesidir. Tüm fertlerin yeteri kadar gıdaya ulaşabilmesi için, tarımsal ürünler bol ve ucuz olarak üretilebilmelidir. Ancak; bu durumda kullanılan metotların doğayı tükettiği iddiası söz konusudur. Diğer yandan, doğayı korumak için uyulması gerekenler yapıldığında ise tarımsal üretim kısmen azalmakta ve fiyatlar yükselmektedir.

Günümüzde, dünyada çoğunluğu kırsalda yaşayan ve tarımla uğraşan açlık sınırında 850 milyonun üzerinde insanın olmasına rağmen, şehirlerde yaşayan yüksek gelir gruplarının tüketim alışkanlıklarının değişmesi sonucu tüm sektörlerde olduğu gibi gıda sektöründe de ürün farklılıkları gündemdedir. Şehirleşme, aslında ülkelerin sanayileşme ve hizmet sektörlerindeki büyümelerinin bir işaretiyken pek çok sorunu da birlikte büyütmüş, tarım sektöründe de radikal değişimlere neden olmuştur. Şehirleşme insanların gıda ediniminden saklamaya, beklentisinden tüketimine kadar pek çok aşamada gıda alışkanlıklarını tamamen değiştirmiş, sonuçta tarımın kapsamı kırsaldan şehirlere doğru genişlemiştir.

Gıdada tüketim alışkanlıklarının değişmesine bağlı olarak, tüketim miktarları, tüketim zamanları ve bu zamanlara bağlı olarak tüketim biçimi ile tüketilen ürün çeşitleri hızla değişim göstermektedir. Bir yandan hızlı ve hazır gıda talebi yüksek bir ivmeyle artmakta, diğer yandan sofraya kültürünün yerini tüketilen ürünün çeşitliliği ile kapatma arzusu yükselmektedir.

Evde yemek tüketimi azalmakta, bunun yerine dışarıda yemek tüketimi artmaktadır. Tüketime hazır raf ürünleri, hazır yemek firmaları, evlere servis, dondurulmuş gıdalar gıda tüketiminin değişen diğer boyutudur. Bununla birlikte, gerek miktar ve gerekse lezzet farklılıklarını tatmin edecek ürünler çeşitlenmektedir. Yine sadece doymak, beslenmek ve lezzet için ya da doymak ama beslenmemek için gıda tüketimleri hızla biçim değiştirmektedir.

Gıdada "çok çeşitliliğe" olan talep, tarımda katma değeri yüksek ürünler üretme fırsatlarını doğurmuş ve bu durum tüketiciden başlayan talebin toprağa ve üretim sistemlerine kadar bir dizi değişimi de beraberinde getirmiştir. Toprakta tüketiciye doğru akan ve "arzun talebi karşılması" denklemi, tüketiciden toprağa doğru akan "talebin arzı biçimlendirmesi" denklemine dönüşmüştür.

Bundan yüz yıl önce yüksek kalori önemliken bugün düşük kalorili ürünler hızla yaygınlaşmaktadır. Sonuçta; gıda sektöründe de diğerlerinde olduğu gibi tüketici eğilimlerine göre öncelik belirleyen üretim anlayışı hâkim olmaya başlamıştır. Şehirleşmenin yol açtığı veya değişen şehir hayatının zorladığı bu tip tüketim alışkanlıklarının doğurduğu diğer bir sonuç ise gıdanın bilinçsiz üretim, sunum ve tüketiminden kaynaklanan sağlık sorunlarıdır. Bu durum gıda güvenilirliği kavramını doğurmuştur.

Binlerce yıllık gıda temin ve tüketim alışkanlıklarının hızla değişiyor olması gıdanın riskli bir konum almasını sağlamıştır. Zira kırsalda yaşayan insan tükettiği gıdanın ya bizzat üreticisiydi ya da üreticisini bilirdi. Mevsimlik tüketir ya da kadim usullerle ürünlerini saklardı. Çeşit azdı ve her birinin yüzyıllar içerisinde zımni ve hemen herkesçe bilinen standartları vardı. Ancak şehirde binlerce çeşit ürün mevsim farkı gözetmeksizin ve modern usullerde korunarak tüketiciye ulaştırılmaktadır ve tüketicilerin pek çok ürün için risk taşıyıp taşımadığını kontrol şansları bulunmamaktadır. Bu durum gıdanın sistematik biçimde güvenilirliğinin sağlanması ve bunun sürekli izleme ve denetimlerle sürdürülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu sistematik güvenilirlik, gıdanın topraktan/denizden/ağaçtan sofraya izlenebilirliğinin sağlanması ile mümkündür.

Sonuçta; tarımsal üretim ve gıda tüketimi iç içe geçmiş iki kavram olarak, tarım sektörünün bir bütün içinde algılanması gerektiğini çok net ortaya koymuştur. Öyle ki; gıda güvenliğinden gıda güvenilirliğine, enerjiden sanayi girdisine, gen çeşitliliğinin korunmasından sürdürülebilirliğe kadar uzanan çizgi, tarımsal girdiden tüketime kadar olan süreçte her noktanın yönetilmesini zorunlu kılmaktadır. "Tarımın Yeni Paradigması" olarak adlandırdığımız bu durum; gıda güvenliğinden gıda güvenilirliğine uzanan çizgide gıda sektörünün tarımla bütünleşmesidir.

Ancak tarım; gıdanın dışında ilaç, enerji, tekstil gibi daha pek çok sektörün de gelirlerini sağlayan bir sektördür. Doğayı koruyarak ekonomik ve herkesin ulaşabildiği ürünleri sağlamak ve sürdürülebilirlik için coğrafik özelliklerden kaynaklanan biyolojik çeşitlik gibi ülke zenginliklerinin korunması ve geliştirilmesi zorunludur.

Tarımın önemi kırsalda artmakta; ancak şehirlerdeki önemi çok daha büyük bir ivmeyle artmaktadır. Tarım kavramı bugün, üretici ya da köylü ifadelerinin içine sığamayacak kadar nitel ve nicel olarak büyümüştür. Yine tarımsal kalkınma, göç, fakir ve ezilen köylü tanımlamalarıyla gündeme gelen sosyal nitelendirmelerle açıklanamayacak kadar derinleşmiştir. Sonuçta; tarım kavramı siyasi veya sosyal bir değer olmaktan çok stratejik bir konumdadır.

Dünya artık küresel bir bürokrasiye sahiptir. AB, BM, DTÖ, FAO vb. organizasyonlar dünya ölçekli tarım kavramlarını kullanmaktadırlar. Tarım, sadece toprakta ve pazardaki süreçler ve araçlarla yönetilemez. Aynı zamanda bu küresel bürokrasinin de yakından izlenilerek kontrol edilmesi ve etkin katılım sağlanarak büyük küresel örgütlerde ülke çıkarlarının savunulması gerekmektedir. Bunu sağlayabilmek için öncelikle en az bu küresel bürokrasi kadar, hatta onlardan daha iyi bir "yönetim sistemiğine" ihtiyaç vardır.

Dolayısıyla tarımı yönetmek; yeni kavramlar ve bu kavramların gerektirdiği zihniyet, bu zihniyeti yaşatacak ve geliştirecek bir yönetim biçimi, bu yönetim biçimini güvence altına alacak bir organizasyonla mümkündür.

Küreselleşmeyle başat olarak dünya ölçeğinde tarım alanında da yeni kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Modern Tarım yerine ***Sürdürülebilir Tarım, İyi Tarım Uygulamaları, Az İşlemeli Tarım, Tarımsal Pazarlama, Topraksız Tarım, Tüketici Odaklı Tarım, Mikro Klima Alanları, Havza Bazlı Tarım*** gibi tarıma yaklaşımı farklılaştıran, tarımın konumunu ve tanımlamasını dönüştüren kavramlar gündemde yerini almaya başlamıştır.

Yetkinlikler, aşının nasıl yapılacağını, yüksek verimin nasıl alınacağını, ilaçlama ve tohum ekme tekniklerini açıklayan anlatımlardan, ürün çeşitliliğine, nesillere ve değişen taleplere uygun ürün yetiştirilmesine, iklim-toprak-bitki uyumu dahilinde bölgesel ve mukayeseli üstünlüklere, her mevsim tüketim taleplerinin karşılanmasına ve yeni bir tarım anlayışının oluşturulmasına yönelmiştir.

Doğal koşullara ve mevsimlere bağlı üretim tüm zamana yayılmış, tüketimin karşılanmasına, saha yerine laboratuarlarda yeni yöntemler tasarlayan uzmanlara, köy hayatından kent yaşamına geçilmiştir. Tarım, kentlere yönelmiş, tarımsal kavramlar şehirleri de içine almış, köylüler üreticilere dönüşmüş, kendisi ve ailesi için ürettiğini tüketmek yerini tarım ürünlerinin yakın ve uzak pazarlarda tüketilmesine terk etmiştir. Mevsimlik tüketim anlayışından ürün ayrımı gözetmeksizin yılın on iki ayına yayılan gıda tüketimi anlayışına geçilmiştir. ***Suni Tohumlama, Embriyo Transferi, Bitkisel ve Hayvansal Gen Kaynaklarının Korunması, Genetiği Değiştirilmiş Ürünler, Klonlama, Işınlanmış Gıdalar, İyi Laboratuvar Uygulamaları, Fonksiyonel Gıdalar, E-Ticaret*** gibi yeni kavramlar tarımsal üretimin vazgeçilmez kavramları olarak belirmiştir.

Sarıkızın nazlı ve bütüncül anlamı değişmiş; yalnızca sağmal, yalnızca besi ya da yalnızca damızlık için yetiştirme yöntemleri, her birinin kayıt altına alınan soyu, yaşam koşulları, beslenme ve bakım süreciyle geleneksel anlamından çıkmıştır. Bereketli baharların kınalı kuzusu, disiplinler arası bilim çalışmalarının konusu haline dönüşmüş, klonlanmış, dünya pazarlarında yer alan ürünlerden bir parça ve pazar değerinin meta ifadelerinden biri olmuştur. Büyük çiftlik yapılanmalarında, hayvansal gıdaların, et ve süt mamullerinin **pazara sunumu noktasında, Sanal Hayvan Pazarı, Hayvan Refahı, Suni Tohumlama, Hayvan Islahı, Veteriner Halk Sağlığı tanımlamaları** dünya tarımının kavramları arasında yerini almıştır.

Artık günümüzde, toplumun bütününe sirayet eden yokluk kaygısıyla üretilenlerin tüketildiği -arzun talebi belirlediği- bir yapıdan, farklılık arayışıyla büyüyen tüketimin üretimi belirlediği -talebin arzı belirlediği- bir yapıya geçilmiştir. Neticede, tüketim alışkanlıklarını geliştiren bir gıda yapılanması ile mevsimlere bağımlı gıda tüketim biçimi değişmiş; gıda tüketim alışkanlıkları mevsimlerden bağımsız bir hal almıştır.

Önceleri tarımsal üretim açlık ve yokluk kaygısıyla elde tutulması zorunlu bir çıktı olarak düşünülürken, günümüzde bir hammadde olarak sanayide kullanılan girdi haline gelmiştir. Gıda sanayii, paketlenme, depolama, pazarlama vb. gibi alt tanımlarıyla tarımın temel belirleyicisi konumuna erişmiştir. Böylece tarım, bir başına varlığıyla değer ifadesi olmaktan çıkarak işlenerek katma değeri yükseltilebilir ve uluslararası ticarete stratejik değeri olan bir unsur haline almıştır.

Sanayinin gelişmesine bağlı olarak kent merkezli gelişen nüfus yapısı ve yaşam biçimine paralel büyüyen metropoller ve kentler ile beraberinde büyüyen sorunlar, bir yandan nüfusun kente göçünü önleyecek şekilde bulunduğu yerde istihdamını, kırsal kalkınmayı gündeme getirirken diğer yandan da artan nüfusun gıda güvenliğinin sağlanması çalışmalarını kaçınılmaz kılmıştır.

Günümüzde tarım, ülkeler için ulusal bir unsur olmaktan çıkmıştır. Tarımsal üretimde, kendi kendine yeterli olma kaygısı yerini dünyanın geri kalanı için üretim ve pazarlama yaklaşımına bırakmıştır. Ülkeler iklim, ürün çeşitliliği, gen zenginliği vb. gibi sahip oldukları avantajlarını ekonomik ve milli değer haline getirme çabasına girişmiştir.

Tarım ürünlerinin doğasında yer alan beslenme ihtiyacını karşılamadaki alternatifsizliği, nüfusun ağırlık merkezi olarak kentleri benimsemesi, gıdaların uzun süre dayanıklı olmaları için işlenmeleri, beslenme ihtiyacının karşılanmasında tüketicinin önüne gıdaların üretimden doğrudan değil de pazarlama kanallarından geçerek gelmesi, ticarete uluslararası bir meta haline dönüşmesi, gıda güvenliği ve gıda güvenilirliğinin gelişimi, ilaç, enerji üretimi, sanayi girdisi olarak kullanımı, ekolojik dengenin ve tarımsal kaynakların korunması, gen kaynaklarına sahip çıkılması gibi gelişmeler tarımı, tarihte hiç olmadığı kadar stratejik öneme sahip bir sektör haline getirmiştir.

Tarihsel süreçte ve dünya ölçeğinde yaşanan kavramsal, yapısal ya da diğer bütün değişim ve dönüşümlerle beraber, beslenmek canlıların yaşamı için bir zorunluluksa eğer; tarım, insanoğlunun önceye ve sonraya ait yazgısı olma özelliğini taşımaya devam etmektedir.

Artık, tarımın bizzat kendi varlığıyla beslenme ihtiyacını karşılayarak değer ifade ettiği, köylü merkezli nüfus yoğunluğunu barındırması nedeniyle siyasi ve sosyal önem kazandığı bir durumdan; kitlelerin beslenmesinde, miktarı ve çeşitliliği artan tüketim taleplerinin karşılanmasında ve yeni pazarlar oluşturulmasında ticari bir meta olarak **"tarım yönetiminin" "yükselen değer"** ifade etmeye başladığı ve dolayısıyla stratejik önemin göz ardı edilemez bir şekilde bir kez daha ortaya çıktığı bir zaman dilimi yaşanmaktadır.

Yeni tarım paradigması ile değişen, genişleyen ve derinleşen tarım sektörü, gelecekte gerçekten büyük riskleri taşıdığı gibi ülkemiz için çok büyük fırsatları da barındırmaktadır. Bu fırsatların başında tarımsal ihracatın artması, üstün olduğumuz tarımsal ürünlerin dünyada para eder hale getirilmesi ile ülkemize katma değer sağlayacak imkânların olmasıdır. "Türk Lokumu, Türk Kahvesi, Türk Rakısı, incir, fındık, kayısı" gibi dünyada Türk kelimesinin olumlu kullanıldığı başka alanlar son derece azdır. Dolayısıyla bu yeni dünya ve bu dünyanın dayattığı tarım paradigması doğru algılandığında ülkemiz, gıda alanında var olan imajı ile birlikte markalaşma potansiyeline sahiptir. Tarımın stratejik değeri bu denli önemlidir.

Tarım sektörünün giderek artan stratejik önemine paralel olarak Bakanlığımızın yürütmekte olduğu çalışmaların önemi de artmaktadır. Bakanlığımız; Dünyadaki ve ülkemizdeki değişme, gelişme ve ihtiyaçlar doğrultusunda sektörün bütün paydaşlarıyla birlikte tarım sektörüne hizmet veren köklü bir kurumdur. **Bir yandan kırsal bölgelerin kalkındırılması, tarımsal üretimin geliştirilmesi, halkın yeterli ve güvenilir gıdaya ulaşabilmesine yönelik politikaların belirlenmesine katkıda bulunurken, diğer yandan bu konularda araştırma, eğitim ve yayım çalışmalarını yürütmektedir.**

Tarım ürünlerinin kalite ve standartlara uygun olarak üretimi, işlenmesi, korunması, pazarlanması ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli kontrol ve denetim hizmetlerini yürütmekte ve üreticilerin örgütlenmesine yardımcı olmaktadır. Sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde, kaynakları tüketmeden kullanmak anlayışıyla, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız Stratejik Planı, Dünyadaki değişimler de dikkate alınarak, arz güvenliğinden gıda güvenilirliğine, enerjiden sanayiye, doğal kaynakların korunmasından sürdürülebilirliğe, kırsaldan kentlere, tarımsal girdilerden tüketime kadar bütün unsurlar değerlendirilerek katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

*Çalışmalarda
Kullanılan Yöntem*

Günümüzde toplumsal yapı ve ilişkileri derinden etkileyen hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Kamu yönetimi ve hizmet sunumunda şeffaflık, katılımcılık, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesi gerektiği, bu ilkelerin aynı zamanda etkin bir kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında olduğu bilinmektedir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı gereği, gelecek yönelimli ve katılımcı bir anlayış içinde "Stratejik Yönetim" yaklaşımına geçilmektedir. Stratejik yönetim kapsamında; ortaya konan yeni zihniyete uygun bir şekilde, misyon ve vizyon belirleme, temel amaç, hedef ve öncelikleri şekillendirme, ölçülebilir başarı göstergeleri oluşturma ve önceden ilan etme unsurları vurgulanmaktadır.

Bakanlığımız, Yüksek Planlama Kurulu'nun 2003/14 sayılı kararı ile pilot olarak stratejik planlama çalışması yapacak kuruluşlar arasında sayılmış, 2004/37 sayılı kararında ise pilot kuruluşların stratejik plan çalışmalarına devam edeceği belirtilmiştir.

Stratejik planlama çalışmalarını yasal bir zemine kavuşturan 5018 sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu" ile 5436 sayılı "Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" yürürlüğe girmiş ve yasaların öngördüğü "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" 26 Mayıs 2006 tarihli ve 26179 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Gerçekleştirilen çalışmalarda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yayımlanan "Kamu Kuruluşları Stratejik Planlama Kılavuzu 2. Sürüm" de yer alan model ve yaklaşımlar esas alınmıştır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinasyonunda, Stratejik Planlama Ekibi kurulmuş ve İç Genelge ile Stratejik Planlama süreci başlatılmıştır. Stratejik Planlama Ekibi oluşturulurken, Bakanlığın bütün birimlerinin temsil edilmesi ve Stratejik Planın katılımcı bir anlayışla oluşturulması yaklaşımı benimsenmiştir.

Ekip, Strateji Geliştirme Kurulu, Stratejik Planlama Yürütme Komitesi, Stratejik Plan Koordinasyon Birimi ve Bakanlığın her biriminde ayrı ayrı kurulan Çalışma Gruplarından oluşturulmuştur.

Stratejik Planlama Yürütme Komitesi ve Stratejik Plan Koordinasyon Birimi üyelerinin birbirleriyle iyi iletişim kurmaları, daha aktif ve verimli çalışmalarının sağlanması amacıyla çalışmalara Stratejik Yönetim ve Planlama Eğitimi ile başlanmıştır.

Stratejik Plan çalışmalarına ivme kazandırmak ve bilgilendirmek maksadıyla Stratejik Planlama Ekibinin ve Bakanlık çalışanlarının katılımları ile Stratejik Plan tanıtım toplantısı yapılmıştır.

Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatının bütün birimlerinden durum analizi kapsamında raporlar alınmış ve değerlendirilmiştir.

Tarım kavramı günümüzde genetik mühendisliğinden ekonometrik analizlere, Veteriner Halk Sağlığından gıda teknolojisine, uluslararası diplomasiden ticarete kadar pek çok alanda yetkinlik gerektiren mesleklerin interdisipliner çalışmasını içine almaktadır. Bununla beraber başta tarım olmak üzere sanayi ve hizmet sektörlerinde de etkin görevleri olan Bakanlığımızın Stratejik Planlama sürecine metodolojik yaklaşımı daha da önem kazanmıştır.

Stratejik Plan çalışmalarında, Dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak, yüzyılı aşkın birikimlerin ve ilgili tüm unsurların sürece dahil edilmesine özen gösterilmiştir.

Paydaş ve çevre analizi kapsamında;

1. Bakanlığımız Politika Etki Analizi kapsamında yapılan;

- 81 il, 545 ilçe, 3.649 köyde; 29.518 üretici, 2.520 tedarikçi, 2.484 tüccar olmak üzere toplam 34.522 yüz yüze anket,

- 81 il müdürlüğü, 19 Bakanlığa doğrudan bağlı taşra kuruluşu, 9 ana ve yardımcı hizmet birimi ve 6 bağlı ve ilgili kuruluşta görev yapan toplam 7.614 Bakanlık personeliyle anket,

- 10'u büyükşehir olmak üzere 26 ilde 10.522 tüketiciyle Gıda Güvenilirliği algısına yönelik anket,

- 106 Bakanlık üst düzey yöneticisi ve 67 STK yöneticisiyle mülakat,

- Bilimsel makaleler,

- 7000 sayfa literatür taramasından oluşan raporlar değerlendirilmiştir.

2. Farklı sektörlerin temsilcileriyle 16 ortak akıl toplantısı sonuçları değerlendirilmiştir.

3. Kamu kuruluşları, STK ve özel sektör ile 194 adet anket yapılarak analiz edilmiştir.

4. AB mevzuatı, Tarım Şurası çalışma raporları, TBMM Komisyon Raporları, Kalkınma Planları ve Yıllık Programlar taranmıştır.

Dünyadaki tarımla ilgili Bakanlıkların hangi alanlarda faaliyet gösterdikleri, Bakanlık yapılarının ne şekilde olduğu hakkında bilgi toplanmıştır. Yapılan bu çalışma dünyadaki gelişmeleri takip etmenin ötesinde, zorunlulukları ve yapılması gerekenleri de ortaya koymuştur.

Stratejik Plan çalışmaları sürecinde; başta Anayasa olmak üzere kanunlar ve diğer mevzuat incelenerek Bakanlık ana faaliyet alanları belirlenmiştir.

Tespit edilen ana faaliyet alanları kapsamında sektöre yönelik yapılan değerlendirme ve raporlar incelenerek GZFT Analizine girdi teşkil edecek veriler elde edilmiştir. İç ve dış çevre şartları da incelenerek, hangi alanlarda fırsatların olabileceği veya ben-

zer şekilde hangi alanlardan tehditlerin gelebileceğini gösteren GZFT Analizi yapılmıştır. GZFT Analizlerinde her bir ana faaliyet alanı ayrı ayrı ele alınmıştır. Çalışmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda her bir ana faaliyet alanı için taslak stratejik amaçlar oluşturulmuştur.

Bakanlık üst yönetimi ve tüm birimlerin temsilcilerinin katılımı ile 27-31 Ağustos 2008 tarihleri arasında düzenlenen çalıştayda Bakanlığın Misyonu, Vizyonu, İlkeleri, Stratejik Alanları, Stratejik Amaçları, Temel Stratejileri belirlenmiş, GZFT Analizleri yapılmıştır. Çalıştay sonucunda elde edilen dokümanlar, hedefler, performans ölçek ve göstergelerinin belirlenmesi için ilgili tüm birimlere gönderilmiştir. Birimlerden toplanan hedef ve faaliyetler amaçlar doğrultusunda sınıflandırılmış ve akabinde sonuç toplantısı yapılmıştır.

Stratejik Planlama Ekibinin katılımıyla 14-18 Kasım 2008 tarihleri arasında düzenlenen Sonuç Toplantısı'nda Bakanlığımız 2010-2014 Dönemi Stratejik Planı hazırlanarak değerlendirmek üzere DPT Müsteşarlığı'na sunulmuş, DPT Müsteşarlığı'nın görüş ve önerileri doğrultusunda Stratejik Plana nihai hali verilmiştir.

Stratejik Alanlar

1. Tarımsal Üretim ve Arz Güvenliği

2. Gıda Güvenilirliği

3. Bitki ve Hayvan Sağlığı

4. Kırsal Kalkınma

5. Kurumsal Kapasite

1. TARIMSAL ÜRETİM VE ARZ GÜVENLİĞİ

Tarımsal üretim; toprak, su ve biyolojik kaynaklar ile birlikte tarımsal girdiler kullanılarak yapılan bitkisel, hayvansal, su ürünleri, mikroorganizma ve enerji üretimini ifade etmektedir.

Tarımın stratejik bir sektör olma özelliği ile ilgili farkındalık artmaktadır. Yeterli ve güvenilir gıda üretimi, tüm toplumların öncelikli konularından biridir. Dünya’da yaşanan sosyo-ekonomik ve politik gelişmeler, artan nüfus baskısı toplumun temel besin kaynaklarına erişimini daha da önemli kılmaktadır.

Ayrıca tarımsal üretim ve arz güvenliğini sağlamanın önemli unsurlarından biri de ticaret uygulamalarıdır. Tarım ürünleri ticareti düzenlemeleri doğrudan Bakanlığımız uhdesinde olmamakla birlikte, tarımsal ürün ticaretine konu ürünlerin birincil üretiminden tüketimine kadar bütün aşamalarda politikaları belirleme ve denetlemedeki görevleri nedeniyle doğal olarak ticaret uygulamaları içinde yer almaktadır.

Tarımsal üretim ve arz güvenliğini destekleyen politikalar ile çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği ilkesine bağlı kalarak; değişen tüketim alışkanlıkları ve ihtiyaçlar doğrultusunda üretimi yönlendirmek, işletme yapılarını iyileştirmek, uluslararası pazarlarda biyolojik çeşitliği avantaja dönüştürmek, yeterli ve güvenilir gıda arzını sağlamak temel yaklaşımımızdır.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla ve Tarım

Yıllar	Tarım*		Türkiye		Tarımın Payı (%)
	Bin TL	Bin \$	Bin TL	Bin \$	
1998	8.757.483	33.799.177	70.203.147	270.946.425	12,5
1999	10.977.132	25.978.836	104.595.916	247.540.078	10,5
2000	16.817.322	26.780.269	166.658.021	265.389.850	10,1
2001	21.236.673	17.531.535	240.224.083	198.312.463	8,8
2002	36.058.281	23.715.953	350.476.089	230.512.219	10,3
2003	45.137.960	30.275.185	454.780.659	305.033.027	9,9
2004	52.997.645	37.002.268	559.033.026	390.309.610	9,5
2005	60.713.747	45.045.410	648.931.712	481.462.548	9,4
2006	62.662.754	43.496.541	758.390.785	526.427.168	8,3
2007	64.331.717	49.497.740	843.178.421	648.753.488	7,6
2008	72.274.585	56.425.903	950.534.251	742.097.011	7,6
2009	78.397.837	50.755.420	953.973.862	617.610.715	8,2

Kaynak: TÜİK, * Tarım, ormancılık ve balıkçılık verilerini içermektedir.

Tarımsal Dış Ticaret

(Milyon Dolar)

33

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Gıda Maddeleri	Tarımsal Hammadde	Toplam	Gıda Maddeleri	Tarımsal Hammadde	Toplam
1998	4.688	365	5.053	2.311	2.010	4.321
1999	4.084	358	4.442	2.038	1.360	3.398
2000	3.543	313	3.856	2.133	2.023	4.156
2001	3.997	352	4.349	1.487	1.593	3.080
2002	3.668	384	4.052	1.912	2.083	3.995
2003	4.735	522	5.257	2.791	2.474	5.265
2004	5.891	610	6.501	3.090	2.969	6.059
2005	7.714	595	8.309	3.284	3.196	6.480
2006	7.932	702	8.633	3.486	3.800	7.286
2007	9.007	762	9.769	5.167	4.645	9.812
2008	10.705	769	11.474	8.503	4.535	13.038
2009	10.581	608	11.189	6.107	3.523	9.630

Kaynak : Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına (SITC, Rev.3) Göre TÜİK verilerinden derlenmiştir.

2. GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

Gıdalarda olabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve her türlü zararların bertaraf edilmesi için alınan tedbir ve süreçlerin bütünü “gıda güvenilirliliği”, raf ömrü süresince fiziksel, kimyasal ve biyolojik riskleri taşımayan gıda ise “güvenilir gıda” olarak tanımlanmaktadır.

Gıda güvenilirliliğinin temini, her türlü gıda maddesinin ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin teknik ve hijyenik şekilde üretim, işleme, muhafaza, depolama, pazarlama ve tüketici sağlığının en üst seviyede korunması Bakanlığımızın görevleri arasında bulunmaktadır.

Bu amaçla yürütülen denetim ve kontrollerde, Türk Gıda Mevzuatına uygun güvenilir ve hijyenik gıda üretiminin sağlanması yanında gıda iş yerlerinin teknik ve hijyenik normlarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Gıda güvenilirliliğinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda hijyeninin teminine yönelik yürütülen denetim ve kontroller; ithalat ve ihracatta yapılan kontroller dahil birincil üretim aşamasından tüketiciye kadar olan tüm aşamalarda; işletmelerin onay/kayıtları ile şüphe, şikayet, izleme, izlenebilirlik, gözetim, denetim ve HACCP (Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları) tetkiki gibi farklı hizmet ve tekniklerin tümünü içermektedir.

Denetim ve kontroller; risk esasına göre uygun sıklıkta ve gıda maddesinin taşıdığı riskle orantılı olarak yapılmaktadır. Burada temel yaklaşım, Avrupa Birliği’nde olduğu gibi işyeri sorumluluğunun esas alınmasıdır. Riske dayalı denetim sisteminde; işletmenin asgari teknik ve hijyenik şartları, önceki kontrollerden edinilen bilgi ve deneyimler ile gıda işletmecilerinin uyguladıkları otokontrol sonuçları göz önünde bulundurulmaktadır.

Bu amaca yönelik çalışmalarda tüm taraflarla işbirliği yapılması, güvenilir gıda bilincinin toplumun tüm kesimlerince benimsenmesi önemli görülmektedir.

Bu nedenle, “çiftlikten sofraya” anlayışı ile tamamlayıcı ve etkin bir gıda ve yem denetiminin sağlanması yoluyla tüketiciye güvenilir gıda arzının temini, tüketici menfaatinin ve sağlığının en üst seviyede korunması ve sektörde haksız rekabetin önlenmesi Bakanlığımızın temel yaklaşımıdır.

3. BİTKİ VE HAYVAN SAĞLIĞI

Tarımsal üretimde, insan ve çevre sağlığı ile güvenilir gıda arzını esas alan bitki ve hayvan sağlığını koruma uygulamaları ile hastalık ve zararlılar nedeniyle oluşacak kayıpları bertaraf ederek arzulanan üretim seviyelerine ulaşmak ve bunun sonucunda üreticilerin gelir seviyelerini arttırarak milli ekonomiye katkıda bulunmak, ulusal ve uluslararası ticaretin önünü açmak temel yaklaşımımızdır.

Ayrıca, hayvanların kendi doğasına uygun bir şekilde yetiştirilmesi, bakım, besleme, barındırma ve nakilleri ile ilgili düzenlemeler yapılarak hayvan refahının sağlanması, Veteriner Halk Sağlığı tedbir ve uygulamaları ile hayvanlardan insanlara geçen hastalıkların önlenerek halk sağlığının korunması vazgeçilemez gerekliliklerdir.

4. KIRSAL KALKINMA

Kırsal Kalkınma, doğal kaynakların korunmasını dikkate alarak, kırsal alanların varlığının devam ettirilebilmesi, gıda güvenliğinin sağlanması, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kentli kesime göre daha az ekonomik ve sosyal imkanlara sahip kırsal toplumun yaşam şartlarının iyileştirilebilmesi için geliştirilen ve bütüncül yaklaşımlar içeren girişimlerdir.

Bakanlığımızın kırsal kalkınmada temel yaklaşımı; kırsal alanda eğitim-yayım, örgütlenme ve uygun destekleme yöntemleriyle yerel kaynakları harekete geçirerek tarımsal altyapıyı geliştirmek, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi ilkesi çerçevesinde tarım ve gıda sektörlerinin modern ve rekabetçi bir yapıya kavuşturularak tarım-sanayi entegrasyonunu ve AB standartlarına uyumu sağlamak, kırsal nüfusun; ülke gelişmişliği ve refahından yerinde kalkınarak pay alması için emeğin üretken olduğu ve haklarını aldığı bir istihdam biçimi ile kırsalda yaşayanların gelirlerini çeşitlendirmek ve refah düzeyinin yükseltilmesine yönelik faaliyetler yapmaktır.

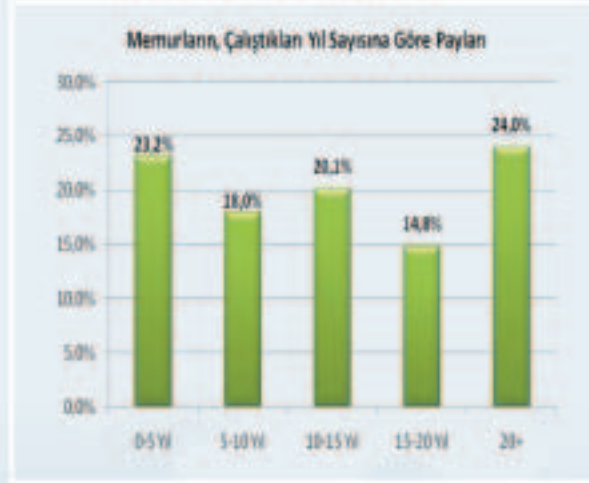
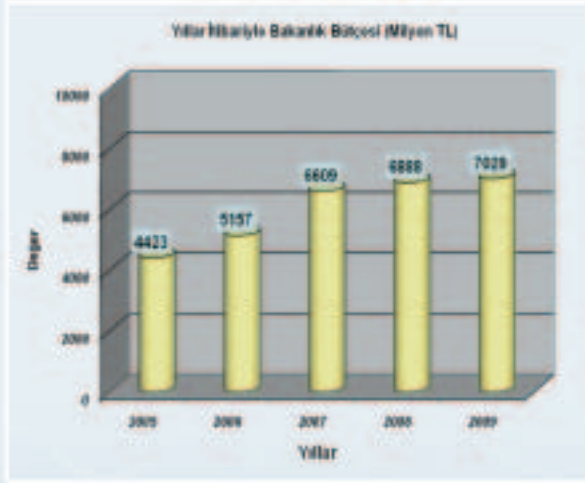

5. KURUMSAL KAPASİTE

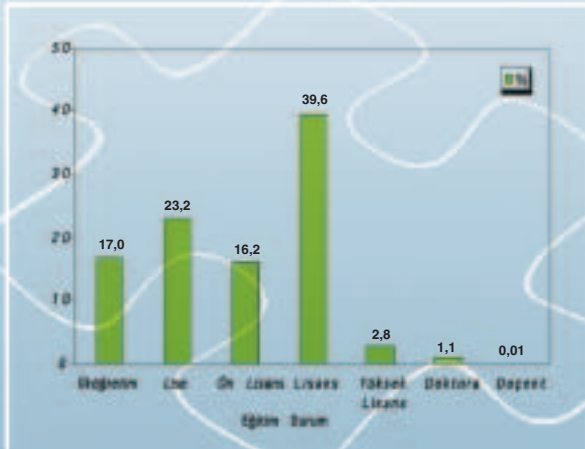
Stratejik önemi günden güne artan tarım sektörünün; Dünya’da meydana gelen gelişmeler ve AB uyum süreci çerçevesinde geliştirilmesi, sektörün sürdürülebilir ve rekabet gücü yüksek bir nitelik kazanmasını zorunlu hale getirmiştir.

Bu bağlamda, kaynakları etkin, ekonomik ve verimli kullanarak, üretici gelirlerini garanti altına alacak ve Bakanlık politikalarının amacına ulaşmasına hizmet edecek etkin bir destekleme sisteminin kurulması, personel politikalarının insan kaynakları yönetim anlayışı ile bütünleştirilmesi, bilgi teknolojileri kullanımının en üst düzeye çıkarılması, doğru ve güncel bilginin politika üretmede rasyonel olarak kullanılması, konu odaklı araştırmaya dayalı planlı ve sistemli veri toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanması ile ulusal ve uluslar arası kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde sektörel sorunların çözüme kavuşturulması temel önceliğimizdir.

Bununla birlikte, tüm paydaşların bilinç düzeyini geliştirmek, üreticilerin bilgi ve becerilerini artırmak, sunulan hizmetleri kamuoyu ile paylaşmak, çoğulcu bir anlayışı benimsemek, AR-GE çalışmalarının çıktılarının ve etkin iletişim teknolojilerinin üst düzeyde kullanıldığı eğitim ve yayım faaliyetlerini gerçekleştirmek böylece; üreticilerin refah düzeyini yükseltmek, tüketicilerin de yeterli ve sağlıklı gıda tüketimini sağlamak temel yaklaşımımızdır.

Bakanlık Personelinin Eğitim Durumu

Bakanlık Personel Dağılımı

Personel Dağılımı	Merkez Teşkilatı	Taşra Teşkilatı	Genel Toplam
Memur	2.209	25.758	27.967
Sözleşmeli Personel	147	2.763	2.910
İşçiler	567	9.380	9.947
Toplam	2.923	37.901	40.824

GZFT Analizleri

Bakanlığımızın faaliyet alanları kapsamında güçlü yanları ile gelişmeye açık alanları ve çevre koşulları da incelenerek, gelecekte hangi alanlarda fırsatların olabileceği veya benzer şekilde hangi alanlardan tehditlerin gelebileceğini gösteren GZFT Analizi yapılmıştır. GZFT analizlerinde her bir stratejik alan ayrı ayrı ele alınmıştır.

1. Tarımsal Üretim ve Arz Güvenliği GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Ülke çapında üreticiden tüketiciye kadar uzanan yaygın teşkilat yapısı, kurum kültürü, hizmet ağı ve teknik eleman varlığı,
  - Mevzuat alt yapısının varlığı,
  - Eğitim ve yayım faaliyetlerinin sürekliliği,
  - Çiftçi ve hayvan kayıt sistemlerinin varlığı,
  - Veri ve bilgi birikiminin varlığı,
  - Üretici örgütlerinin varlığı,
  - Tarımsal destekleme sisteminin varlığı ve üretimi yönlendirmedeki etkisi,
  - Tarımsal üretim potansiyeli, biyolojik çeşitlik,
  - Stratejik ürünlerdeki AR-GE kapasitesi ve yerli teknoloji üstünlüğü,
  - Dünyanın sayılı gen bankalarından birinin ülkemizde bulunması,
  - Bazı tarımsal ürünlerde dünya liderliği.

ZAYIF YÖNLER

- Araştırma - yayım - üretici zincirinin zayıf olması,
- İşletmelerin rekabet gücünün düşük olması,
- Verim düşüklüğü,
- Kayıt dışı üretim,
- Bütünsel bir tarım bilgi sisteminin eksikliği ve izlenebilirliğin sağlanamamış olması,
- Tarımsal istatistiklerin derlenmesinde eksiklikler,
- Uzmanlık ve hizmetiçi eğitimlerin yeterli düzeyde olmaması,
- Eğitim ve yayım çalışmalarının yeterince etkili olmaması,
- Sektörde mevcut örgütlerin istenilen seviyede etkinlik gösterememeleri,
- Mevcut işletme yapısından kaynaklanan sorunlar,
- Dünya üretim ve tüketim trendlerinin yeterince takip edilememesi,
- Dış ticaret konusunda yeterli sayıda kalifiye personelin olmaması,
- Diğer ülkelerin dış ticaret kurallarının yeterince takip edilememesi,
- Lisanslı depoculuğun cazip hale getirilemeyişi.

FIRSATLAR

- Güncel teknolojilerin kullanılmaya başlanmış olması,
- Sermayenin tarıma ilgisinin artması,

- Üretim ve işlemede uluslararası kalite ve standardizasyon sistemlerinin yerleşmeye başlaması,
- AB'ye uyum çalışmaları,
- Yeni pazar olanakları,
- Pazara erişim imkanlarının gelişiyor olması,
- Tüketici talebi ve bilincinin artması,
- Çalışmalarda özel sektör, kamu ve üniversite işbirliğinin oluşmaya başlaması,
- Bölgesel kalkınma projelerinin varlığı (GAP, KOP, OKAP, DOKAP gibi),
- Kaliteli girdi kullanımı,
- Toprak ve su kaynaklarının korunması, çevre konusunda bilinç ve duyarlılığın artması,
- Tarım-sanayi entegrasyonunun artış eğilimi,
- Basınçlı sulama sistemlerinin kullanımı,
- Biyoteknolojik altyapının gelişmesi,
- Üreticilerin tarımda sigorta sistemine ilgi göstermesi,
- Arazi toplulaştırma çalışmaları,
- Gümrük Birliği, Serbest Ticaret Anlaşmaları, Tercihli Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları ve Karma Ekonomik Komisyonu ilişkilerimiz,
- Tarım ürünleri ihracat potansiyelinin yüksek ve artış trendinde olması,
- Organik ve iyi tarım uygulamalarındaki gelişmeler,
- Ticarete konu olabilecek ürün çeşitliliğinin fazlalığı,
- Gıda sanayiinde kurulu kapasitenin yüksek olması,
- Orijini ülkemiz olmayan ürünlerde çeşit ve teknoloji geliştirme kapasitesinin hızla gelişmesi,
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun uygulamada olması,
- Ülkemizin önemli biyolojik çeşitlik ve gen merkezlerinden biri olması.

TEHDİTLER

- Tarım arazilerinin parçalanmasının engellenememesi,
- Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı ve diğer sektörlerin tarım sektörü üzerindeki baskısı,
- Tarımsal girdilerde dışa bağımlılık ve maliyetlerin yüksekliği,
- Toprakların erozyona açık olması,
- Bilinçsiz kimyasal gübre-ilaç kullanımları sonucu yüzey/yeraltı sularında kirliliğin artması,
- Tekniğine uygun olmayan ve bilinçsizce yapılan sulama uygulamaları,
- Tarımsal üretimin yönlendirilmesi çabalarına karşı baskı gruplarının etkisi,

- Biyoyakıtlara olan talebin artması,
- İklim değışikliği, su kaynaklarının azalması ve kuraklık,
- DTÖ, AB ve diğer uluslararası kuruluşların zorlamaları,
- Tarımsal pazarlama altyapısının zayıf olması,
- Türk Malı imajının uluslararası pazarlarda yeterince yerleşememesi ve stratejik ürünlerde dış piyasaların yabancıların elinde olması,
  - Akut bitki ve hayvan hastalıkları,
  - Kaçak ürün girişleri,
  - Alıcı ülkelerin dış ticaret politikaları ve rekabetin artması,
  - Net ithalatçı olduğumuz ürünlerde tedarikçi ülkelerin ihracat yasağı koyması,
  - Piyasa düzenleme mekanizmalarının yetersizliği,
  - Geleneksel ihraç ürünlerinin tanıtılamaması ve rakip ülkelerin ürünlerine karşı patent gibi haklarla korunamaması.

2. Gıda Güvenilirliği GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- AB gıda ve gıda güvenilirliği mevzuatına uyum çalışmalarının devamlılığı,
- Veteriner kontrol ve araştırma enstitülerinin yeterli alt yapı ve yetişmiş eleman varlığı,
  - Konular bazında önemli ölçüde akredite olmuş gıda ve yem laboratuvarlarının mevcudiyeti,
  - HACCP vb. gıda güvenilirliği sistemleri ile ilgili gıda kontrolörlerine yönelik eğitimin veriliyor olması,
  - İyi hijyen kılavuzlarının yayımlanmaya başlanması,
  - Güçlü bir mevzuatın olması,
  - Uluslararası örgütlere üyelik,
  - Merkezden taşraya uzanan güçlü bir denetim ve kontrol mekanizmasının varlığı,
  - Denetim ve izleme programları, risk esasına dayalı kontrol sisteminin başlamış olması,
    - Hayvansal ürün üreten işletmelerin sınıflandırma çalışmalarına başlanması,
    - Gıda tescil ve üretim izinleri yoluyla işletmelerin ve ürettikleri ürünlerin önemli ölçüde kayıt altına alınması,
    - Türk Gıda Kodeksinin katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmış, sistematığının yerleşmiş ve hazırlığının aynı yönde devam ediyor olması,
    - Gıda ve yem kontrol ile denetim sisteminin ISO 17020'ye göre akreditasyon çalışmalarının başlamış olması,
    - Bakanlığın ilgili diğer bilgi sistemleri ile entegre olmuş GGBS (Gıda Güvenilirliği Bilgi Sistemi)'nin kurulmuş olması ve pilot uygulamalara başlanması,
    - RASSF (Gıda ve Yem Hızlı Alarm Sistemi)'in uygulanmaya başlaması.

ZAYIF YÖNLER

- Uluslararası kuruluşlarla (WHO, FAO, JRC) gıda güvenilirliği stratejilerini geliştirme konusunda mevcut ilişkilerin yetersizliği,
  - Tarım ve gıda sektörünün tam olarak kayıt altına alınamaması,
  - Denetim ve kontrol için ayrılan bütçenin yetersizliği ve zorunlu tasarruf tedbirleri,
  - Gıda güvenilirliği konusunda vatandaşın devlete güvensiz olması,
  - Taşra teşkilat ağı yaygın olmakla birlikte branş mezunu teknik eleman sayısının yetersizliği ve eğitim aldıkları alanda görevlendirilmemeleri,
    - GDO'lu ürünlerle ilgili mevzuat, personel ve altyapı eksikliği,
    - Birincil üretim aşamasında hijyen uygulamalarında ve sisteminde eksiklik,
    - Uygulamalı çalışmalarının eksikliği,

- Ulusal gıda güvenilirliği araştırmalarının tek elden izlenememesi,
- İthalat işlemlerinin sürdürüldüğü gümrük merkezlerinin sayıca fazla olması nedeniyle belirli merkezlerde uzmanlaşmanın sağlanamaması,
- Risk değerlendirme biriminin olmaması.

FIRSATLAR

- Genç ve eğitimli, bilinçlendirmeye açık bir nüfusun varlığı ve bu konuda medyanın rolü,
- Gıda sektörünün tüketici taleplerini dikkate alması,
- Dünya pazarlarında kaliteli ve güvenilir gıda isteğinin sürekli artması,
- Teknolojik gelişmeler,
- AB'ye katılım süreci ve devam eden projeler,
- Ulusal Strateji Planının hazırlanıyor olması,
- Güçlü bir gıda üretim potansiyeli ve gelişen gıda sanayi,
- Yetişmiş genç ve dinamik işgücü,
- Gıda ve yem laboratuvarlarının akreditasyonuna devam edilmesi,
- Ulusal gıda referans laboratuvarının kurulması.

TEHDİTLER

- Yerleşmiş olan tüketim ve satış alışkanlıklarının kolay değiştirilememesi,
- Kayıt dışı üretim yapan yerlerin mevcudiyeti ve coğrafi büyüklük nedeni ile kayıt dışı üretime devam edebilme olasılıklarının yüksek olması,
- Hizmet götürülen sektörün eğitim düzeyinin düşük olması yanında idari, teknik ve mali açıdan yetersiz olması, otokontrolün gereğince uygulanmaması ve bağlı buldukları meslek odası, dernek vb. kuruluşlarca yeterince bilgilendirilmemeleri,
  - Tüketicinin bilgi eksikliği,
  - İşletme sayılarının fazla ve küçük ölçekli olması,
  - Tarım ve gıda sektörü arasında entegrasyon ve koordinasyonun kurulmamış olması,
  - Sağlıklı içme suyu temini ve kanalizasyon sularının tarımsal sulamalarda kullanılması gibi alt yapı yetersizlikleri ve kişisel hijyene ilişkin eksiklikler,
    - İşletmelerde izlenebilirliğin sağlanamaması,
    - Sınır kontrollerine ilişkin yetersizlikler.

3. Bitki ve Hayvan Sağlığı GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Hayvan sağlığı ve bitki sağlığı mevzuatının varlığı,
- Veteriner ve bitki sağlığı veri tabanının mevcudiyeti,
- Hayvan ve bitki sağlığı alanında bir kısmı akredite olmuş yeterli alt yapı ve yetişmiş eleman barındıran tüm ülkeye hizmet verebilecek kapasitede referans ve bölgesel laboratuvarların mevcudiyeti,
- Uluslararası kuruluşlara üyelik (OIE, FAO, EPPO, IOBC),
- Yeterli deneyim ve bilgi birikimini içeren mesleki alt yapının olması,
- Kamuda araştırma altyapısının bulunması,
- Veteriner sınır kontrol noktalarının yeniden görev ve sorumluluklarının belirlenerek alt yapı çalışmalarının bitirilmek üzere olması,
- Zirai karantina yönüyle sınır kontrol noktalarında gelişmiş laboratuvarların kurulmuş olması,
- Stratejik ürünler için zirai mücadele yöntemlerinin geliştirilmiş olması,
- Serbest veteriner hekimlerden yararlanılabilmesi.

ZAYIF YÖNLER

- Kalifiye eleman yetersizliği ve var olan uzmanların da uzmanlık alanı dışında çalışmaları,
- Bakanlık ile Üniversiteler arasında işbirliğinin yetersiz olması,
- Bitki ve hayvan hastalıkları eradikasyon çalışmalarına gerekli ve sürekli desteğin sağlanamaması,
- Bitki sağlığının sadece kimyasal mücadele olarak görülmesi, biyolojik mücadele ve entegre mücadeleye önem verilmemesi,
- Bitki sağlığı ile ilgili kontrol ve yaptırımların yetersiz olması,
- Pestisit ve atık depolama tesislerinin bulunmaması,
- Birincil üretim aşamasında hijyen uygulamalarında ve sisteminde eksiklik,
- Birincil üretim aşamasında kamu tarafından denetim ve kontrolün yetersiz olması,
- Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele için ihtiyaç duyulan bütçenin yetersiz olması,
- Bazı hastalıklara yönelik teşhis alt yapısı ve personel yetersizliği,
- Kamuda yetersiz personel istihdamı ve istihdam edilen personelin iller arasında dengesiz dağılımı,
- Çiftlik hayvanlarının refahına yönelik mevzuatın yetersizliği,
- Hayvan hareketlerinin kontrolünde yetersizlik,
- Hayvan kayıt sisteminin ülke genelinde tamamlanmamış olması,
- Hayvan sağlığı konusunda yayınların yetersiz olması,

- Yol ve pazar kontrollerinin yetersizliği,
- Hayvancılık işletme ölçeklerinin küçük olması nedeniyle yeterli sağlık ve refah hizmetlerinin götürülememesi,
- Kaçak hayvanlar için karantina merkezlerinin olmaması,
- Geliştirilmiş zirai mücadele yöntemlerine çiftçi tarafından yeterince uyulmaması,
- Uzun mesafeli hayvan nakillerinde hayvan refahı için gerekli dinlenme merkezlerinin olmaması.

FIRSATLAR

- Hayvan sağlığında Türkiye'nin bölgesinde ürün ve hizmet sağlayıcı potansiyeli,
- AB Müktesebatına uyum,
- Doğal yapısı ciddi tahribatlara uğramamış alanların mevcut olması,
- Hayvan sağlığı sigortasının güçlendirilmesi,
- DTÖ Anlaşması gereği bitki ve hayvan sağlığının korunmasıyla ilgili düzenlemeler,
- İyi tarım uygulamalarındaki gelişmeler,
- Kaliteli, hibrit, hastalıklara dayanıklı ve sertifikalı tohumların kullanımının yaygınlaşması,
- Artan nüfus nedeniyle gıda güvenliği ve gıda güvenilirliği açısından bitki ve hayvan sağlığının korunmasının en önemli unsur haline gelmesi,
- Hayvan hastalıklarına karşı aşı ve biyolojik madde üretiminde kamu ve özel sektördeki gelişmeler,
- Su ürünleri yetiştiriciliği ve tüketimindeki artış eğilimi,
- Büyük ölçekli ticari hayvan yetiştiriciliğindeki artış,
- Özel hayvan hastalık teşhis laboratuvarlarındaki artış.

TEHDİTLER

- Çevre ülkelerden güvenilir olmayan ürün ve materyal girişi,
- Denetim ve kontrollerdeki yetersizlikler ile kaçak hayvan hareketleri ve girişleri,
- Gümrük kapılarında yürütülen karantina ve kontrollerde yaşanan güçlükler,
- Türkiye'nin doğu komşularından hayvan hastalıklarının yayılma riski,
- Köy tavukçuluğu uygulamalarının entansif üretim işletmelerini tehdit etmesi,
- Salgın hastalıkların yayılma hızının artması,
- Mezbahaların alt yapılarının yetersiz olması,
- Ruhsatlı hayvan pazarlarının yetersizliği,
- Yaban hayatındaki hastalıklar,

- Pestisitler ve gıda katkı maddelerinden kaynaklanan insan ve hayvan sağlığı için tehlikelerin artması,
- Kontamine gıdalar ve yemlerin piyasaya sürülmesinin hayvan sağlığını olumsuz etkilemesi,
- Entansif tarıma paralel olarak ortaya çıkabilecek bitki ve hayvan sağlığının bozulması,
- Küresel ısınma nedeniyle zararlı popülasyonundaki artış,
- Kimyasalların yanlış kullanımından dolayı tarım ürünlerindeki kalıntılar ve çevre kirliliği,
- Veteriner ve Ziraat Fakültelerinin sayıca fazla olmasının eğitim kalitesine etkisi,
- Doğal ekosistem dengesindeki bozulmalar,
- Kayıtdışı üretim ve tüketim,
- Yüksek girdi maliyetleri,
- Üreticilerin bilinçli ve eğitimli olmaması,
- Yasal düzenlemelerin hızlı yapılamaması.

4. Kırsal Kalkınma GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Avrupa Birliği'ne tam üyelik doğrultusunda kaydedilen gelişmeler,
- Kırsal kalkınma desteklerinin bütçedeki payının artması,
- Bölgesel ve Kırsal Kalkınma Proje deneyimleri,
- Taşra teşkilatının yaygınlığı,
- Çeşitlilik sergileyen geleneksel zanaat ve el sanatları konusunda Bakanlığın verdiği eğitimler,
- Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun kurulması,
- KÖYDES Projesi,
- Kırsal kalkınma destekleri ile kırsal sanayinin ve tarım dışı istihdamın desteklenmesi,
- 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun varlığı,
- Örgütlenme konusunda yeterli bilgi birikiminin olması.

ZAYIF YÖNLER

- Tarıma ve kırsal alana özgü veri tabanının ve envanter bilgilerinin yetersizliği,
- Kırsal kalkınma sürecine STK'ların etkin bir şekilde dahil edilememesi,
- Özellikle uluslararası kaynaklara dayalı, kırsal kalkınma çalışmalarında, konu uzmanı bulmadaki güçlükler,
  - Tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin, günün koşullarına göre yenilenememesi,
  - Uluslararası gelişmelerin zamanında ve yeterince takip edilememesi,
  - Kalite ve standartlara uyum konusunda güçlükler,
  - Tarım-sanayi entegrasyonu ve pazarlama faaliyetlerinde etkinlik sorunları,
  - Kırsal alana hizmet götüren kamu kuruluşları arasındaki koordinasyon yetersizliği.

FIRSATLAR

- Üreticilerin tarımsal sigorta uygulamalarına ilgi göstermesi,
- Özel sektörün, kırsal alanda yatırım yapma eğiliminin artması ve buna yönelik teşvikler,

- Tarımsal ürünlerin değerlendirilmesi için coğrafi konum itibariyle uluslararası pazarlara yakınlık,
- Bazı bölgelerimizde tarım-sanayi entegrasyonunun önemli gelişme göstermesi,
- AB ve uluslararası kaynaklı fonlara erişebilirlik,
- Dünyada gıda fiyatlarındaki artış eğilimi,
- Tüketici bilincinin gelişmesi ve sağlıklı, kaliteli ve organik ürünlere olan talebin artması,
- İç ve dış talebe dayalı olarak gıda sanayiinin gelişmesi,
- Kırsal turizme artan talep,
- Yaygın üretici örgütlenmesi ve STK yapılanması,
- Tarımsal üretim potansiyelinin zenginliği ve ürün çeşitliliği,
- Marka olabilecek yöresel ürün çeşitliliği,
- Üretim, haberleşme ve bilişim teknolojilerinin giderek gelişmesi,
- Flora ve fauna zenginliği, çevre kirliliğinin az olması ve organik tarım potansiyelinin bulunması,
- Üretici örgütlerinin, tarımsal sanayiye olan eğilimleri.

TEHDİTLER

- Küresel mali krizlerin ve iklim değişikliğinin etkileri,
- Uluslararası politikaların ve yaptırımların etkileri,
- Dünyada enerji, hammadde ve diğer girdi fiyatlarının yükselmesi,
- Sermaye birikimi eksikliği ve mali kaynak yetersizlikleri,
- Tarım ve orman alanlarının amaç dışı kullanılması,
- Kırsal istihdamın ve gelir kaynaklarının ağırlıklı olarak tarımsal faaliyetlere dayanması, tarım sektöründe gizli işsizlik ve kayıt dışılığın yaygınlığı,
- Üretimin doğal koşullara bağımlılığı ve verim düşüklüğü,
- Orman köyleri başta olmak üzere, kırsal yerleşimlerde yoksulluğun yaygın olması,
- Kırsal altyapı yetersizlikleri, mevcut altyapının modernizasyon ihtiyacı,
- Doğal kaynakların koruma-kullanma dengesi ile ilgili sorunlar,
- Toprak kalitesinin düşüklüğü, engebeli yapı nedeniyle erozyonun yaygınlığı, toprak kaynaklarının kabiliyetlerine uygun kullanılmaması,

- Yerleşim birimlerinin sayıca fazla, plansız, dağınık ve küçük olması,
- Genç ve nitelikli işgücünün kırsal alanlardan göçü,
- Genel eğitim düzeyinin düşük olması,
- Geleneksel davranış eğilimleri ve üretim alışkanlıkları,
- Kadın üreticilerin örgütlenmesinin yetersizliği,
- Kırsaldaki tarım dışı potansiyelin değerlendirilememesi,
- Küçük ölçekli aile işletmelerinin pazar – sanayi entegrasyonuna katılmalarının güçlüğü.

5. Kurumsal Kapasite GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Ülke çapında yayılmış, yerinde hizmet veren teşkilat yapılanması,
- Karar alma sürecinde paydaş görüşlerine yer veren katılımcı yönetim anlayışına önem verilmesi,
- Tecrübeli, dinamik ve akademik kariyerli personel varlığı,
- Genel anlamda kapsamlı mevzuat varlığı,
- Bakanlığın bilişim teknolojilerini benimsemiş olması ve buna ilişkin bilişim alt yapısının bulunması,
- ÇKS, TÜRKVET gibi kapsamlı veri tabanlarının olması,
- “Mükemmeliyet Merkezleri” ağını tesis etmek için uzmanlaşma esasına dayalı ihtisas merkezlerinin Araştırma Enstitülerinde kurulmaya başlanmış olması,
- Dünyanın sayılı gen bankalarından birinin ülkemizde bulunması,
- Araştırma, eğitim ve yayım hizmetleri konusunda gelişmiş teknik ve kurumsal alt yapının olması.

ZAYIF YÖNLER

- İnsan kaynakları planlamasının etkin olarak yapılmaması,
- Genel idari ve teknik ara eleman eksikliği,
- Liyakate yeterince önem verilmemesi ve kariyer uzmanlık sisteminin olmaması,
- Kurum içi ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına göre ücret dengesizliği,
- Hizmetiçi eğitimin yetersizliği,
- Kurumda çalışanların aidiyet duygularının yeterli seviyede olmaması,
- Personelin yabancı dil seviyesinin düşük olması,
- Mevcut bilişim kapasitesinin etkin kullanılamaması,
- Toplanan verilerin çoğunlukla idari amaçlı kullanılması ve bilgiye dönüşümünde analitik çalışmaların yetersizliği,
- Veri tabanının ve envanter bilgilerinin yetersizliği,
- Proje hazırlama, programlama ve uygulama konusunda yetersizlik,
- Mevcut bütçe imkanlarından etkin ve verimli bir şekilde yararlanılamaması,
- AR-GE kaynak kullanım etkinliğinin düşük olması,
- Üniversitelerde ve Araştırma Enstitülerinde üretilen tarımsal bilgi ve teknolojilerin çiftçilere yeterli oranda iletilmemesi ve benimsetilememesi,
- Tarımsal eğitim ve yayımda bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmelerden yeterince yararlanılamaması,
- Ar-Ge’de çalışacak nitelikli personelin yetiştirilmesi ile ilgili sürdürülebilir bir “araştırmacı yetiştirme programının” olmaması,

- ÇKS ve TÜRKVET arasında fonksiyonel bir entegrasyonun sağlanamaması,
- Tarımsal desteklerin orta ve uzun vadeli etkilerinin tespit edilmesine yönelik çalışmaların yetersizliği,
- Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin kurulamamış olması.

FIRSATLAR

- Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Bakanlığın öncelikli Bakanlıklar arasında olması ve global anlamda sektörün stratejik öneminin artması ile birlikte kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik çalışmaların hız kazanması,
- Uluslararası kaynak ve fonların kapasite geliştirmede kullanım imkanları,
- Etkin bir kamu yönetim anlayışının benimsenmiş olması,
- Bilgi teknolojileri yardımıyla tarımsal üretim sistemlerinin gelişmesi,
- Bilgi teknolojilerine ilginin artması,
- AR-GE'ye ayrılan kamu kaynaklarının giderek artması,
- Özel sektörün AR-GE'ye olan ilgisinin artması,
- Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim imkanlarının artması.

TEHDİTLER

- Üreticilerin mesleki eğitim ve gelir düzeyinin arzulanan düzeyde olmaması,
- Tarımsal envanter ve kayıt sisteminin arzu edilen seviyede olmaması,
- Bölgeler arasında ve bölge içinde gelişmişlik farkının yüksekliği,
- Üreticilerin geleneksel davranış özellikleri,
- Tarıma ayrılan bütçe kaynaklarının sınırlı olması,
- Tarımla ilgili mesleki eğitim veren eğitim kurumlarının eğitim kalitesinin düşüklüğü,
- Araştırma ve teknolojik kalkınmada özel sektör payının düşük olması,
- Üreticilere yönelik Bakanlık ve ilgili kurumlar dışında yapılan yanlış bilgilendirme ve yönlendirmeler,
  - Eğitim eksikliğinden kaynaklanan iletişim, eşgüdüm ve kaynak kullanımı sorunları,
  - STK'ların ve meslek kuruluşlarının eğitim ve yayım çalışmalarında yeterince yer almaması.

Stratejik Alanlar ve Amaçlar

A. TARIMSAL ÜRETİM VE ARZ GÜVENLİĞİ

1. Tarımsal üretimi yönlendirmek ve arz güvenliğini sağlamak.
2. Tarımsal altyapıyı geliştirmek, çevre ve doğal kaynakları korumak, iyileştirmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve doğal afetlerin etkisini azaltmaya yönelik tedbirler almak.

B. GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

3. Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak.

C. BİTKİ VE HAYVAN SAĞLIĞI

4. Bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarını eradike etmek, ürün kayıplarını önlemek ve halk sağlığını korumak.

D. KIRSAL KALKINMA

5. Kırsal alanda tarımsal altyapı hizmetlerini, insan kaynaklarını ve örgütlenme düzeyini geliştirmek, pazar entegrasyonunu sağlamak, kırsal nüfusun gelirini çeşitlendirmek, yerel kalkınma kapasitesini ve yaşam kalitesini artırmak.

E. KURUMSAL KAPASİTE

6. Etkin ve kaliteli hizmet sunmak üzere yönetsel ve kurumsal mükemmeliyeti sağlamak.

Amaçlar ve Stratejiler

1. Tarımsal üretimi yönlendirmek ve arz güvenliğini sağlamak.

- Bölgesel değerlerin tespit edilmesi, sektörün kayıt altına alınması, veri tabanı oluşturulması, sektörler için ihtiyaç tespitlerinin yapılması,
- Özel sektör, kamu ve STK'lar ile işbirliği yapılması,
- Üreticilerin, ulusal ve uluslararası kaynaklardan fon kullanabilmesi için çalışmaların yapılması,
- Girdi kullanımı ve sertifikalandırma sistemlerinin etkin hale getirilmesi,
- Pazarın talebine göre üretim, eğitim ve yayım çalışmalarının yapılması,
- Sözleşmeli üretimde mevzuatın etkin hale getirilmesi, üretici, sanayici ve üretici örgütü entegrasyonunun sağlanması,
- Çevre dostu üretim tekniklerinin kullanılması,
- Biyolojik çeşitliliğin etkin ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması,
- Katma değeri yüksek ve sanayinin ihtiyacı olan ürünlerin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve üretiminin teşvik edilmesi,
- Yerli teknoloji geliştirme, kullanım ve ihracının teşvik edilmesi,
- Yerli tohumculuk sektörünün gelişmesini sağlayacak tedbirlerin geliştirilmesi ve uygulanması,
- Araştırma Enstitüleri tarafından geliştirilen çeşitlerin ve ara kademe materyalinin özel sektör tarafından etkin değerlendirilmesini sağlayacak tedbirlerin alınması ve uygulanması,
- Ürünlerin rekabet gücünü ve tüketimini arttırmak üzere, pazar araştırmaları, markalaşma ve üretim periyodunu genişletici tedbirlerin alınması, eğitim ve danışmanlık çalışmaları ile desteklenmesi,
- Ulusal ve küresel ölçekte ihtiyaç duyulan rekabet gücü yüksek ürünlerin geliştirilmesinin ve üretiminin teşvik edilmesi,
- Ulusal ve uluslararası piyasaların izlenmesi,
- Uluslararası ticari standartların belirlenmesinde aktif katılım sağlanması,
- Reklam ve tanıtım amaçlı faaliyetlerin desteklenmesi,
- Gıda işleme sanayiinin, hedef pazarların taleplerine göre ürün geliştirmesi ve üretim yapmasının teşvik edilmesi,
- Geleneksel ihraç ürünlerinin katma değeri yüksek ürünler haline getirilmesinin teşvik edilmesi,
- Ürün depolama ve raf ömrünü uzatacak çalışmaların desteklenmesi,
- Başta e-ticaret uygulamaları olmak üzere modern iletişim ve pazarlama sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması,
- AB'ye uyum.

2. Tarımsal altyapıyı geliştirmek, evre ve doğal kaynakları korumak, iyileştirmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve doğal afetlerin etkisini azaltmaya yönelik tedbirler almak.

- Tarımsal desteklerde minimum işletme büyüklüğü,
- Tarım arazilerinin korunması ve değerlendirilmesi,
- Su kaynaklarının korunması ve rasyonel kullanımı,
- Erozyonu nleyici tedbirlerle ilgili olarak diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması,
  - Tarımsal araştırmalarda “ihtisas merkezlerinin” oluşturulması,
  - Özel sektör, niversite ve kamunun işbirliği içinde teknoloji geliştirme çalışmalarını yürüteceği “Tarımsal Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin” kurulmasının teşvik edilmesi ve desteklenmesi,
    - Tarımsal retim için gerekli olan toprak, su ve genetik kaynakların korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması,
    - Tüm sistemin entegre yönetilmesi,
    - Arazi toplulaştırma uygulamalarına hız verilmesi,
    - Tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin nlenmesi,
    - Ortalama işletme büyüklüğünün artırılması,
    - Risk yönetiminin etkinleştirilmesi,
    - Olumsuz evre koşullarına dayanıklı çeşit ve ırk geliştirilmesi,
    - evre dostu üretim tekniklerinin kullanılması,
    - Üreticilerin ulusal ve uluslararası kaynaklardan fon kullanabilmesi için çalışmaların yapılması,
      - AB’ye uyum.

3. Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak.

- Kamuoyunun bilgilendirilmesi ve üreticilerin eğitimi, toplumsal bilinçlendirme kampanyalarının başlatılması,
- Çiftlikten sofraya güvenilir gıda şartlarının belirlenmesi amacıyla AB müktesebatı, Kodeks Alimentarius standartları ve ülkemiz ihtiyaçları çerçevesinde mevzuatın hazırlanması ve/veya revize edilmesi,
- Gıda ve yem denetim ve kontrol sisteminin ISO 17020'ye göre akreditasyonun tamamlanması,
- Denetim ve kontrolde koordinasyonun sağlanması,
- İyi hijyen kılavuzlarının yayımlanması,
- Hayvansal ürün üreten işletmelerin sınıflandırılmalarının tamamlanması,
- Genetiği değiştirilmiş gıda ve yemle ilgili mevzuatın hazırlanması,
- Denetim ve izleme programlarının artırılması,
- İhracatta sorun yaşanan sektörlere yönelik gerekli tedbirlerin alınması,
- İthalat kontrolleri dahil, piyasa denetim ve kontrollerinin risk esasına dayalı yürütülmesi,
- Uluslararası yükümlülükler çerçevesinde, ithalat denetim ve kontrol sisteminin yeniden düzenlenmesi,
- RASFF (Gıda ve Yem Hızlı Alarm Sistemi)'in etkin olarak uygulanmaya başlanması,
- Konuyla ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla gıda güvenilirliği yaklaşımına dair işbirliği imkanlarının artırılması,
- Kodeks Alimentarius toplantılarına aktif katılım sağlanması,
- DTÖ-SPS (Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması) kapsamında bildirim sisteminin aktif olarak yürütülmesinin sağlanması,
- Sektörde çalışan sorumlu yöneticilere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmesi,
- Gıda güvenilirliğinin sağlanmasında ürün, işleme ve işletme düzeyinde araştırma ve geliştirme çalışmalarının yürütülmesi,
- HACCP, izlenebilirlik, geri çağırma/toplatma sistemleri, otokontrol sistemlerinin kurulması, araştırma ve geliştirme çalışmaları da dahil olmak üzere özel sektör, üniversite, meslek odaları ve STK'lar ile işbirliği yapılması,
- İlköğretim çağındaki çocuklara yönelik sağlıklı gıda ve süt tüketim kampanyaları düzenlenmesi,
- AB'ye uyum.

4. Bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarını eradike etmek, ürün kayıplarını önlemek ve halk sağlığını korumak.

- Birincil üretim aşamasında kamu denetim ve kontrolünün sağlanması,
- Bitki sağlığı uygulamalarının katılımcı ve çevreci bir yaklaşımla yürütülmesi ve kontrolünün sağlanması,
  - Zamanında ve etkin iç ve dış zirai karantina önlemlerinin alınması ve kontrolü,
  - Bitki koruma ürünleri ve zirai mücadele aletlerinin uluslararası standartlara uygun olarak ülke ihtiyaçları doğrultusunda ruhsatlandırılmaları ile kontrollerinin sağlanması,
    - Bitki sağlığı alanında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik araştırmaların yürütülmesi ve araştırma sonuçlarının hızla uygulamaya aktarılması,
    - Bitkisel üretim alanlarının kimyasalların olumsuz etkilerinden korunması yönünde kontrolünün sağlanması,
      - İyi Tarım Uygulamaları, Entegre Mücadele (IPM) ve Organik Tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
      - Üreticilerin, İyi Tarım Uygulamaları kapsamında üretim yapmaları için eğitim, teşvik ve destekleme sistemlerinin geliştirilmesi ve tüketici talebinin artırılması,
      - Bitki sağlığı ile ilgili uluslararası gelişmelerin takip edilmesi,
      - Bitki koruma uygulama, metot ve tedbirlerinin geliştirilmesi, adaptasyonu ve uygulamaya aktarılması,
        - Öncelikli salgın hayvan hastalıklarının belirlenerek Ülkesel, bölgesel ve bölüm-sel eradikasyon programlarının hazırlanması ve bu hastalıklarla ilgili “Acil Eylem Planlarının” oluşturulması,
        - Paydaşların programlara desteğini almak için kamuoyu bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması,
          - Akredite veteriner hekimlik uygulamalarının yaygınlaştırılması,
          - Veteriner Bilgi Sistemi veri tabanının geliştirilerek tüm paydaşların kullanımına sunulması,
            - Hayvan varlığının kayıt altına alınması ve kimliklendirilmesi,
            - Teşhis ve tedavide kullanılan aşı, biyolojik madde ve ekipmanların yerli üretiminin teşvik edilmesi,
            - Hayvansal atık ve artıkların imhası için mekanizmaların oluşturulması,
            - Veteriner aşı ve ilaç bayilerinin kontrolünde Sağlık Bakanlığı ile işbirliği ve koordinasyonun sağlanması,

- GMP ve GLP uygulamaları ile ilgili mevzuatın oluşturulması ve ulusal otoritenin teşkil edilmesi,
- Veteriner Sınır Kontrol Noktalarının fiziki ve teknik alt yapılarının güçlendirilmesi,
- Hayvan borsa ve pazarlarının rehabilitasyonu için gerekli tedbirlerin alınması,
- Yurt içi ve yurt dışı illegal hayvan ve hayvansal ürün nakillerinin, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde engellenmesi,
- Koruyucu hekimlik konusunda farkındalığın artırılması,
- Mezbaha ve kombinaların alt yapılarının iyileştirilmesinin sağlanması,
- Ulusal ve uluslararası kaynaklardan fon kullanabilmesi için çalışmaların yapılması,
- AB'ye uyum.

5. Kırsal alanda tarımsal altyapı hizmetlerini, insan kaynaklarını ve örgütlenme düzeyini geliştirmek, pazar entegrasyonunu sağlamak, kırsal nüfusun gelirini çeşitlendirmek, yerel kalkınma kapasitesini ve yaşam kalitesini artırmak.

- Yerel yönetimler, STK, özel sektör, üniversiteler ve örgütlerle işbirliği yaparak; ulusal ve uluslararası fonlara ulaşım ve etkin kullanımının sağlanması,
- Kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi ve bürokrasinin azaltılması,
- Teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması ve “e-ticaret” uygulamalarının teşvik edilmesi,
- Kırsal kesimin BİT’e erişimi konusunda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılması,
- Kadınlar, gençler ve hassas gruplar için pozitif ayrımcılığın gözetilmesi,
- Yereldeki üretici örgütlerinin birleşmesinin, STK ve üniversitelerle işbirliği yapmasının özendirilmesi, ulusal network ağının kurulması,
- Desteklerin yereldeki üretici örgütleri kanalıyla verilmesi,
- İşletmelerin modernize edilmesi, AR-GE çalışmalarının desteklenmesi ve yeni teknolojilerin yaygınlaştırılması,
- Markalaşma ve coğrafi işaret çalışmalarına öncelik verilmesi,
- Katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi,
- Gıda işleme sanayiinin hedef pazarların taleplerine göre üretim yapmasının teşvik edilmesi,
- Eğitim ve yayım faaliyetlerinin geliştirilmesi,
- Reklam ve tanıtım amaçlı faaliyetlerin desteklenmesi,
- Tarımsal pazarlarda üretici örgütlerinin rollerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi için üretici gruplarının kurulmasının desteklenmesi,
- Ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi,
- AB’ye uyum.

6. Etkin ve kaliteli hizmet sunmak üzere yönetsel ve kurumsal mükemmeliyeti sağlamak.

- Birimlerin insan kaynakları ihtiyaçlarının belirlenmesinde, işgücü analizleri, yönrenin tarımsal potansiyeli, üretici ve tüketicilerin ihtiyaç ve taleplerinin dikkate alındığı düzenlemelerin yapılması,
  - Nitelikli personel istihdamına yönelik bir sistemin kurulması,
  - Başarıyı, verimliliği ve liyakati teşvik edici çalışma ortamının oluşturulmasına yönelik uygulamalara ağırlık verilmesi,
  - Kariyer uzmanlığı sisteminin oluşturulması,
  - Çalışanların sosyal, teknik ve idari becerilerinin geliştirilmesine yönelik ölçülebilir eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi,
  - Ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliği yapılması,
  - Risk değerlendirme biriminin kurulması,
  - Kaynakların etkin kullanımına yönelik olarak, uygulanacak yeni projelerin belirlenmesinde mükerrerliğin engellenmesi, verimlilik ve katılımcılığın ön plana çıkarılması,
  - Proje hazırlama, yönetimi, izleme ve değerlendirme konularında kapasitenin güçlendirilmesi,
  - Araştırma sisteminde ihtisaslaşmayı sağlayacak ve uluslararası alanda yerli teknolojilerin rekabet gücünü yükseltecek araştırmaların yapılacağı “ihtisas merkezlerinin kurulması” ve “ihtisas merkezleri ağının” oluşturulması,
  - Özel sektör, üniversite, kamu işbirliğini güçlendirmek, uygulanma ve rekabet gücü yüksek teknolojiler geliştirmek üzere “Tarımsal Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin” kurulmasının teşvik edilmesi ve desteklenmesi,
  - Bakanlığın bilişim politikalarının belirlenmesi ve bilgi teknolojilerinin daha etkin kullanılması amacıyla, gerekli kurumsal ve teknik altyapının kurulması,
  - E-devlet, e-tarım, e-ticaret gibi uygulamaların yaygınlaştırılması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması,
  - Çözüm odaklı AR-GE öncelik alanlarının belirlenmesi,
  - Kamu dışı yayım ve danışmanlık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması,
  - Kamu yayım personelinin teknik bilgi seviyesinin yükseltilmesi,
  - Sosyal kampanyalar ve saha çalışmaları yapılması,
  - AB'ye uyum.

*Stratejik Hedefler ve
Performans Göstergeleri,
Birim İlişkisi*

STRATEJİK HEDEFLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ - BİRİM İLİŞKİSİ

Amaç No	Hedef	Hedef	Performans Göstergesi	HEDEFLERLE İLGİLİ BİRİMLER																			
				TÜGEM	KKGM	TEDEGM	TAGEM	SGB	PERGEM	DLABK	İMLD	YAYIN	HUKUK										
1	Verim ve kaliteyi artırmaya yönelik çeşit, tür, yöntem ve teknolojiler geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	1	Tescil edilen çeşit sayısı	X																			
			Eğitilen kişi sayısı	X																			
			Uygulanan proje sayısı	X																			
			Yetiştiriciliğe kazandırılan tür sayısı	X																			
			Test edilmiş damızlık sayısı	X																			
			Yıllık tohumlanan siğir sayısı	X																			
			Yıllık üretilen sperma sayısı	X																			
			Eğitilen kişi sayısı	X																			
1	Hasat ve hasat sonrası ürün ve kalite kayıplarını azaltacak tedbirler almak.	3	Dane kaybı oranı																				
			Denetim sayısı																				
			Üretim alanı, miktarı ve verim artışı	Değerlendirilen proje sayısı																			
			Kayıt altına alınan işletme sayısı	Üretici sayısındaki artış oranı																			
			Arazi kullanım planlarının tamamlanma oranı	Araştırma yapılan ürün sayısı																			
7	Havza bazlı üretime geçişi sağlamak.	7																					
8	Tarımsal ürün ticaretinin geliştirilmesine katkıda bulunmak.	8																					

Amaç No	Hedef No	Hedef	Performans Göstergesi	HEDEFLERLE İLGİLİ BİRİMLER											
				TÜGEM	KKGM	TEDGEM	YAGEM	SGB	PERGEM	DIABK	İMD	YAYIN	HUKUK		
2	7	Alternatif tarımsal üretim tekniklerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	Alternatif tarımsal üretim uygulama alanının toplam tarımsal alan içindeki payı İşletme sayısı	X	X	X	X						X		
	8	Biyotik ve abiyotik stres koşullarına toleranslı çeşit, yöntem ve teknoloji geliştirmek.	Tescil edilen çeşit sayısı Geliştirilen teknoloji ve yöntem sayısı			X									
	9	Tahmin ve erken uyarı sistemlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	Sistemin uygulamaya konulması	X	X	X									
	10	Tarım sigortaları uygulamalarının kapsamını genişletmek ve yaygınlaştırmak.	Police sayısı artışı Eksper sayısı artışı	X											
3	11	Doğal afetler nedeniyle meydana gelen üretici zararlarını karşılamak.	Eğitim düzenlenen il sayısı Ödeme oranı	X											
	1	Gıda ve yem analiz, araştırma, kontrol ve denetim hizmetlerinin etkinliğini artırmak.	Araştırma projesi sayısı Denetim sayısı Eğitilen denetçi sayısı Analiz sayısı Akredite edilen laboratuvar sayısı		X	X									
	2	Gıda ve yem güvenilirliği alanında uluslararası ilişkilerde uyum ve etkinliği artırmak.	Mevzuat uyum tablolarındaki düzenlemelerin gerçekleştirme oranı Yürütülen proje sayısı	X	X	X				X			X		
	3	Güvenilir gıda bilincini artırmak ve otokontrol uygulamalarını teşvik etmek.	Toplantı yapılan il sayısı Değerlendirme anketi sayısı	X	X	X									
4	4	Ticarete konu olan tarımsal ürünlerde kontrol ve karantina hizmetlerinin etkinliğini artırmak.	Kurs sayısındaki artış oranı İhtisas kapısı sayısı artışı Rapor sayısı	X	X	X									

Amac No	Hedef No	Hedef	Performans Göstergesi	HEDEFLERLE İLGİLİ BİRİMLER																	
				TÜGEM	KKGM	TEDGEM	TAGEM	SGR	PERGEM	DLBK	İMİD	YAYIN	HUKUK								
5	1	Tarım ve sanayi ve üretimde yeni teknik ve teknolojileri araştırmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	Uygulanan proje sayısı Eğitilen kişi sayısı	X		X	X	X			X										
	2	Yerel ve geleneksel üretimin teşviki için eğitim, yayım ve pazar imkanlarını araştırmak ve geliştirmek.	Uygulanan proje sayısı Düzenlenen organizasyon sayısı Eğitilen kişi sayısı	X		X	X														
	3	Bölgesel ve Kırsal Kalkınma Projeleri kapsamında gerekli altyapı çalışmalarını gerçekleştirmek.	Alt yapısı tamamlanan köy ve tesis sayısı Eğitilen kişi sayısı	X																	
	4	Üretici örgütlerini bilinçlendirmek ve pazara erişim kapasitelerini geliştirmek.	Eğitilen üretici örgütü sayısı Katılım sağlanan organizasyon sayısı	X		X															
6	1	Bakanlık personel politikalarını insan kaynakları yönetim anlayışı ile bütünleştirmek ve etkinleştirmek.	Eğitilen personel sayısı Hizmetçi eğitim süresinin yıllık mesai süresine oranı Toplantı sayısı Personel memnuniyet oranı	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	2	Bakanlık teknik ve fiziki alt yapı hizmetlerini geliştirmek ve kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanımını sağlamak.	Bütçe kullanım oranı Menkul ve gayrimenkul kullanım endeksi İncelenen birim sayısı	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	3	Bilgi teknolojileri kullanımını yaygınlaştırmak sureti ile işlem ve süreçleri kolaylaştırmak.	Potansiyel yararlanıcı oranı İşlevsellik oranı Eğitilen personel sayısı Veri toplanan işletme sayısı	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Dokuzuncu Kalkınma Planı - Hedef İlişkisi

GELİŞME EKSENLERİ	HEDEFLER
1- Rekabet Gücünün Artırılması	
1.1- Makroekonomik İstikrarın Kalıcı Hale Getirilmesi	A1.H1, A1.H2, A1.H4, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H4, A2.H5, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A2.H10, A2.H11, A3.H1, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H4, A6.H5
1.2- İş Ortamının İyileştirilmesi	A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H5, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A4.H3, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H3, A6.H4, A6.H6
1.3- Ekonomide Kayıt Dışılığın Azaltılması	A1.H5, A1.H6, A1.H7, A2.H1, A2.H4, A2.H7, A3.H4, A4.H2, A5.H4, A6.H3
1.4- Finansal Sistemin Geliştirilmesi	A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H10, A2.H11, A5.H1, A5.H4, A6.H2, A6.H4
1.5- Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi	A1.H4, A1.H7, A2.H5, A5.H1, A5.H2, A5.H4
1.6- Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi	A1.H5, A1.H7, A2.H1, A2.H2, A2.H3, A2.H4, A2.H5, A2.H6, A2.H7, A2.H8, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A3.H3, A3.H4, A4.H1, A4.H2, A4.H3, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H2
1.7- Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi	A1.H1, A1.H4, A1.H7, A1.H8, A2.H2, A2.H3, A2.H4, A2.H5, A2.H6, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A3.H1, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H1, A6.H6, A6.H7
1.8- Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması	A1.H8, A4.H1, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H3, A6.H7
1.9- Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi	A1.H3, A1.H4, A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H2, A2.H3, A2.H4, A2.H5, A2.H6, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A2.H10, A3.H1, A3.H2, A4.H1, A4.H3, A5.H1, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H3, A6.H4, A6.H6, A6.H7
1.10- Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması	A1.H1, A1.H2, A1.H3, A1.H4, A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H2, A2.H3, A2.H4, A2.H5, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A3.H1, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H5, A6.H7
2- İstihdamın Artırılması	
2.1- İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi	A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H4, A2.H7, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H7
2.2- Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması	A2.H11, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H1, A6.H7
2.3- Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi	A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H4, A2.H7, A3.H2, A5.H1, A5.H4, A6.H1, A6.H6, A6.H7

GELİŞME EKSENLERİ	HEDEFLER
3- Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi	
3.1- Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi	A3.H1, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H1, A6.H6, A6.H7
3.2- Sağlık Sisteminin Etkinleştirilmesi	A2.H5, A2.H10, A3.H1, A3.H2, A3.H3, A3.H4, A4.H1, A4.H2, A4.H3, A4.H4, A5.H1
3.3- Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele	A1.H3, A1.H4, A1.H5, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H6, A2.H10, A2.H11, A3.H2, A3.H3, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H5, A6.H7
3.4- Sosyal Güvenlik Sisteminin Etkinliğinin Artırılması	A2.H10, A2.H11, A5.H3
3.5- Kültürün Korunması ve Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi	A1.H8, A2.H4, A2.H5, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H4, A6.H6, A6.H7
4- Bölgesel Gelişmenin Sağlanması	
4.1- Bölgesel Gelişme Politikasının Merkezi Düzeyde Etkinleştirilmesi	A1.H4, A1.H5, A1.H7, A1.H8, A3.H1, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A6.H3, A6.H4, A6.H5, A6.H6, A6.H7
4.2- Yerel Dinamiklere ve İçsel Potansiyele Dayalı Gelişimin Sağlanması	A1.H1, A1.H4, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H3, A2.H4, A2.H6, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A2.H10, A3.H1, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H3, A6.H4, A6.H6, A6.H7
4.3- Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Artırılması	A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H4, A2.H5, A2.H6, A2.H9, A2.H10, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A3.H3, A3.H4, A4.H1, A4.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H3, A6.H4, A6.H6, A6.H7
4.4- Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması	A1.H1, A1.H2, A1.H3, A1.H4, A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H1, A2.H2, A2.H3, A2.H4, A2.H5, A2.H6, A2.H7, A2.H8, A2.H9, A2.H10, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H3, A6.H5, A6.H6, A6.H7
5- Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması	
5.1- Kurumlar Arası Yetki ve Sorumlulukların Rasyonelleştirilmesi	A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H4, A2.H5, A2.H9, A2.H10, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A4.H1, A4.H3, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H3, A6.H4, A6.H6, A6.H7
5.2- Politika Oluşturma ve Uygulama Kapasitesinin Artırılması	A1.H5, A1.H6, A1.H7, A1.H8, A2.H3, A2.H5, A2.H10, A3.H2, A5.H3, A5.H4, A6.H1, A6.H2, A6.H4, A6.H5, A6.H6, A6.H7
5.3- Kamu Kesiminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	A1.H8, A3.H2, A5.H1, A5.H2, A5.H3, A6.H1, A6.H2, A6.H4, A6.H7
5.4- e-Devlet Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Etkinleştirilmesi	A1.H8, A4.H1, A5.H3, A6.H3, A6.H4
5.5- Adalet Sisteminin İyileştirilmesi	A6.H1, A6.H2
5.6- Güvenlik Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi	A2.H4, A2.H9, A2.H11, A3.H1, A3.H2, A3.H3, A3.H4, A4.H1, A4.H2, A4.H3, A5.H1, A6.H2

*İzleme ve
Değerlendirme*

Bakanlığımızın Stratejik Yönetim Sürecinin ilk aşaması olan Stratejik Plan çalışmaları tamamlanarak 2010-2014 Dönemi Stratejik Planı hazırlanmıştır. Planda belirlenen amaç ve hedeflere ilişkin olarak öncelikle Performans Programının oluşturulması, Performans Esaslı Bütçenin hazırlanması ve son olarak İzleme ve Değerlendirme çalışmalarına başlanmasıyla Bakanlığımızda Stratejik Yönetim Sürecinin gereklilikleri tamamlanmış olacaktır.

2010 yılından itibaren Stratejik Plan, Performans Programı ve Performans Esaslı Bütçe uygulanacaktır. Stratejik Planın yıllık uygulama dilimleri olan Performans Programı çerçevesinde, hedeflere ulaşmak için yürütülecek faaliyet ve projelerin İzleme ve Değerlendirme çalışmaları Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın koordinasyonunda yürütülecektir.

İzleme süreci, Bakanlığımız Stratejik Planının uygulanmaya başlanmasını takiben başlayacaktır. İzleme sürecinde Stratejik Plan ve Performans Programında belirlenen öncelikli amaç ve hedeflere ne ölçüde erişildiği üçer aylık dönemler halinde sistematik olarak takip edilerek açıklama ve yorumları da içerecek şekilde raporlanacaktır.

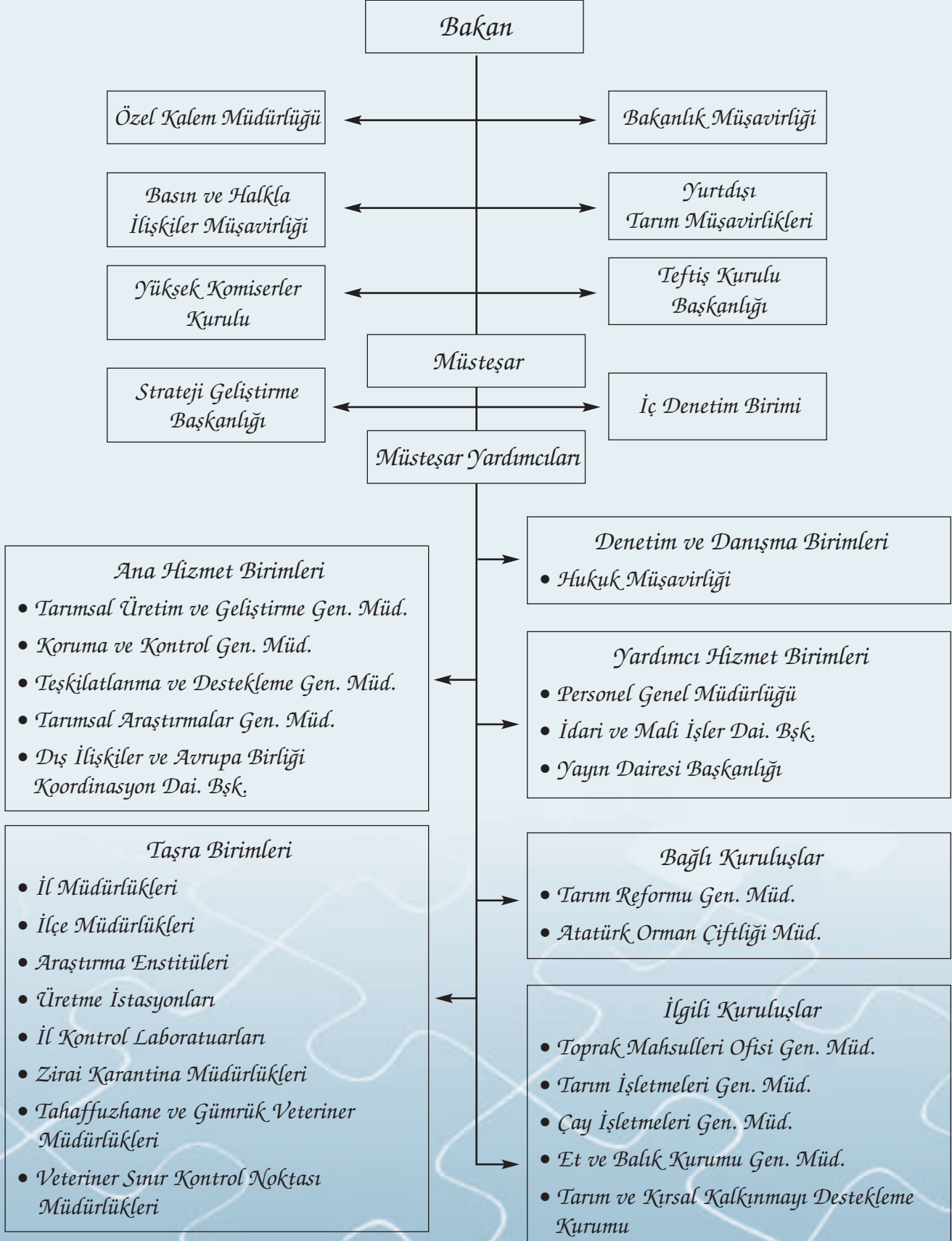
Değerlendirme, izleme raporları da göz önünde bulundurularak performans hedeflerinin uygulama sonuçları ile karşılaştırmalı analizidir. Başka bir deyişle, performans hedeflerine ulaşmak için kullanılan yöntem ile yürütülen faaliyet veya projeler ile bunların sonucunda elde edilen çıktı ve sonuçları değerlendirme sürecidir. Bu aşamada Üst Yöneticiye sunulacak rapor, Stratejik Plan ve Performans Programı uyarınca yürütülen faaliyet veya projeleri, belirlenmiş performans göstergelerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanacaktır.

İzleme ve değerlendirme çerçevesinde sorumlu birimlerin yürüttükleri faaliyet veya projelerle ilgili bilgiler periyodik olarak Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinasyonunda değerlendirilecek ve değerlendirme sonuçları Üst Yöneticiye sunulacaktır. Bu aşamadan sonra, Üst Yöneticiden gelen kararlar doğrultusunda ilgili birimlere geri bildirimde bulunulacaktır. Bu süreç stratejik yönetime dinamizm kazandıran ve süreklilik arz eden geri besleme sürecidir. Bu dönemde, yönetim sürecinin yeniden gözden geçirilerek ortaya çıkabilecek beklenmeyen sonuçların önlenmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması ve Planın uygulamaya devam edilmesi sağlanacaktır.

Teşkilatımız

Teşkilat Yapısı

BAKANLIĞIN GÖREV VE YETKİLERİ

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görevleri, "441 Sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile düzenlenmiştir. Buna göre Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri şunlardır:

- Kırsal bölgelerin kalkındırılması, tarım, hayvancılık ve su ürünlerinin geliştirilmesi için politikaların tespitine yardımcı olmak ve bunlardan görev alanına girenleri uygulamak, tarım kesimi ve kırsal bölgelerin geliştirilmesi için altyapı tesislerini yapmak ve yaptırmak,
- Üretim, tüketim ve girdi ihtiyaçları ile toprak, su, bitki, hayvan varlığı ve benzeri tabii kaynakların korunması ve geliştirilmesi için araştırma, inceleme, plan, program ve projeler yapmak ve yaptırmak,
- Tarımsal kredi ve diğer girdilerin, temin, tedarik ve dağıtım ile ilgili hizmetlerde ve çiftçinin teşkilatlanmasında yardımcı olmak, tarım ürünlerini destekleme politikaları ile ilgili çalışmalar yapmak, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere yardım yapmak,
- Gıda ve diğer tarım ve hayvancılık ürünlerinin kalite ve standartlara uygun olarak üretimi, işlenmesi, korunması, pazarlanması ve değerlendirilmesini temin ve düzenlemek için gerekli kontrol sistemi ve kuruluşlarını tesis etmek, işletmek ve bu konularda çiftçilerin teşkilatlanmasında yardımcı olmak,
- Kırsal yerleşme birimlerinin ekonomik ve sosyal tesislere, sağlıklı ve modern fiziki yerleşme imkanlarına kavuşmalarını sağlayacak politikaları geliştirmek, arazi toplulaştırması yapmak,
- Halkın gereği gibi beslenmesini sağlamak ve tüketim taleplerini karşılamak için ihtiyaç duyulan çalışmaları yapmak, ihracat imkanlarını geliştirmek üzere bitkisel üretim ve hayvancılıkta verimliliği artırıcı tedbirleri almak ve üretimi çeşitlendirmek,
- Tarım ve hayvancılık konularında araştırmalar yapmak, bunların gerektirdiği ıslah, deneme, üretme, ürün işleme, istasyon, müessese, laboratuvar ve benzeri tesisleri kurmak ve işletmek, bu tesisleri kurup işletmek isteyen özel sektöre yardımcı olmak, gerekli izni vermek,
- Verimli ve faydalı tarım bilgilerini çiftçi ailelerine benimsetmek ve ülke düzeyinde yaygınlaştırmak amacıyla, tarımsal yayım ve eğitim sistemi ve programları ile projelerini hazırlamak ve uygulamak,
- Çiftçi mallarının korunması, tarım dışında kullanılmaya tahsis edilecek arazinin tespiti, bunların kullanılmasına izin vermek için ilgili kuruluşlarla koordinasyon sağlamak, devletin özel mülkiyetinde bulunan yabancı fıstıklık, zeytinlik, harnupluk, fundalık, makilik, çayır ve meraların altyapı tesislerini korumak ve verimlilik ilkesi ile ıslah, imar ve ihya etmek,
- Gıda konularında araştırmalar yapmak, pilot tesisler kurmak, gıda kontrolüne yardımcı olmak, Türk Gıda Kodeksinin hazırlanması ve uygulanmasını gerçekleştirmek, gıda ve yem sanayileri ürünlerini denetlemek, yem tescil ve kontrol hizmetlerini yürütmek,

- Bitkilerde ve ürünlerinde meydana gelen hastalıklar, haşereler ve yabancı otlarla mücadele etmek, bu konularda araştırmalar yapmak, zirai mücadele ve zirai karantina planlarını yapmak ve hastalık ve zararlıların yayılmalarını önlemek için tedbirler almak, ithal ve ihraç olunan bitkisel ürünleri hastalık ve zararlılar yönünden kontrol etmek, iç ve dış karantina ilkelerini, sınırlayıcı ve yasaklayıcı tedbirleri belirlemek, uygulamak, uygulamaları kontrol etmek,
- Zirai mücadele ilaçlarının, alet ve makinelerinin ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tespit etmek, ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetlemeleri yapmak,
- Hayvanların sağlığına zarar veren her türlü salgın ve paraziter hastalıklar ile ilgili teşhis, tedavi ve koruma tedbir ve şartlarını tespit etmek, tedavilerini yapmak, gerekli tesisleri kurmak, iç ve dış karantina şartlarını belirlemek, uygulanmasını sağlamak, denetlemek ve gerekli tedbirleri almak,
- Hayvan barınakları ve tesislerini sağlık yönünden kontrol etmek, mezbahalarla hayvan kesimi ve işletme tesislerinde veteriner hizmetlerini denetlemek,
- Hayvan hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile veteriner ilaçlarını üretmek, üretimine izin vermek, norm ve özelliklerini, imal, ihzar, ithal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit etmek, imalatına ve satışına izin vermek, kontrol etmek, kısmen veya tamamen yasaklamak, bu hizmetleri yerine getirmek için gerekli araştırmaları yapmak, laboratuvar, imalat yerleri ve istasyonları kurmak ve kurulmalarına izin vermek ve faaliyetlerini kontrol etmek,
- Veterinerlik konularında araştırmalar yapmak, hayvan hastalıkları ve tedavileri hakkında yayım hizmetleri götürmek,
- Hayvanların verimlerini ve üretimini artırmak amacı ile ıslah, tabii, sun'i tohumlama ve embriyo transferi tekniklerini uygulamak ve geliştirme programlarını hazırlamak, uygulamak, çiftçilerin modern hayvancılık işletmeleri kurmalarını özendirme, hayvan soy kütüğü sistemini organize etmek, hayvan yetiştiriciliği ve yönetimi konularında araştırma, eğitim ve yayım hizmetleri yapmak,
- Su Ürünleri Kanunu ile verilen görevlerden Bakanlıkla ilgili olanları yapmak ve yaptırmak,
- Tarım alanlarının gayesine uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak, denetlemek ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktır.

BAKANLIK TARİHÇESİ

- **1838, Ziraat ve Sanayi Meclisi;** İlk yapı, Meclis şeklinde kurularak tarım hizmetlerini Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak yürütmüştür.
- **13.05.1839, Meclisi Umuru Nafia;** Meclis, tarım hizmetlerini Ticaret Bakanlığı'na bağlı olarak yürütmüştür.
- **02.03.1843, Ziraat Meclisi;** Meclis, Maliye Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur. Her Eyalet, Sancak ve Kaymakamlığa birer Ziraat Müdürü, İlçe ve Bucaklarla büyük Karyelere birer Ziraat Müdür Vekili atanmıştır. 1845 yılında tekrar Ticaret Bakanlığına bağlanmıştır.
- **16.01.1846, Ziraat Nezareti;** Tanzimat Fermanı'nı izleyen yıllarda Batı örnek alınarak Tarım Bakanlığı kurulmuştur. Tarım Bakanlığı'nın bağımsız yapısı 4 ay devam etmiştir.
- **1846-1891, Ticaret ve Nafia Nezareti, Ticaret Nezareti, Ticaret ve Ziraat Nezareti, Orman ve Maadin Nezareti;** Tarım Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı birleştirildikten sonra tarım hizmetleri değişik adlar altında yürütülmüştür. Bu dönemde Ziraat Müfettişliği (1881), Ziraat Müdürlüğü (1883), Veteriner Müfettişliği (1885), Hukuk Müşavirliği (1890), İstatistik Müdürlüğü (1887), Halkalı Ziraat ve Baytar Mektepleri gibi Birimler oluşturulmuş ve Ziraat Bankası 1889'da Bakanlığa bağlanmıştır.
- **1891-1911, Orman, Maadin ve Ziraat Nezareti;** Ziraat Fen Heyeti ve Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu adı altında yeni bir kuruluşa gidildiği görülmektedir. Bu dönemde, Tarım hizmetleri Ziraat ve Veteriner Genel Müdürlükleriyle yerine getirilmiştir.
- **02 Mayıs 1920, İktisat Vekâleti;** "3 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi ve İcra Vekillerinin Sureti İntihabına Dair Kanun"la ticaret, ziraat, orman, sanayi ve madenlerle ilgili işler İktisat Vekaletince yürütülmüştür.
- **25 Mart 1924-1928, Ziraat Vekaleti;** "432 sayılı Ziraat ve Ticaret Vekaletleri Teşkili Hakkında Kanun"la Tarım Bakanlığı kurulmuştur.
- **21 Ocak 1929-1931;** "1200 sayılı Ticaret ve Ziraat Vekâletlerinin Tevhidi ve İktisat Vekaleti Teşkili Hakkında Kanun"la Ziraat Vekaleti tekrar İktisat Vekaleti'ne bağlanmıştır.
- **30 Aralık 1931-1937, Ziraat Vekaleti;** "1910 sayılı Ziraat Vekaleti Teşkiline Dair Kanun"la İktisat Vekaleti'nden ayrılarak, Birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, Tarım, Veteriner ve Orman Genel Müdürlükleri Bakanlığa dahil olmuştur.
- **14 Haziran 1937-1951, Ziraat Vekâleti;** 3203 sayılı "Ziraat Vekâleti Vazife ve Selahiyat Kanunu" ile 1937 yılında Merkez ve Taşra Teşkilatının görev ve sorumlulukları ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Merkez Teşkilatı; Bakanlık Makamı, Danışma ve Denetim, Ana Hizmet, Yardımcı ve Katma Bütçeli Bağlı Kuruluş Birimleri'nden, Taşra Teşkilatı; Ziraat Genel Müdürlüğü ve Veteriner Genel Müdürlüğü'nün İl'lerde örgütlenmesiyle oluşturulmuştur. Teftiş Heyeti Reisliği ve Hukuk Müşavirliği kurulmuştur. 1944 yılında Türkiye Zirai Donatım Kurumu Genel Müdürlüğü İlgili Kuruluş olarak Bakanlığa bağlanmıştır. Orman Umum (Genel) Müdürlüğü (1937-1974, 1980-1991), Zirai Kombineler İdaresi (1937-1950), Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu (1938-1950) ve FAO Genel Sekreterliği (1937-1962) Bakanlığa katılmışlardır.
- **1951-1962, Ziraat Vekaleti (Gelişme Dönemi);** Atatürk Orman Çiftliği Genel Müdürlüğü (1951-...), Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğü (1960-

1984), Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (1951-1979), Topraksu Genel Müdürlüğü (1960-1973, 1983-1988), Türkiye Tiftik ve Yapağı A.Ş. Genel Müdürlüğü (1960-1983) ve Yem Sanayi TAŞ Genel Müdürlüğü (1960-1992) gibi Birimler bu dönemde Bakanlığa bağlanmıştır.

- **1962-1974, Ziraat Vekâleti (Planlı Dönem);** İlk planlı çalışma döneminde “Planlama Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü” vb. birçok yeni Birim Bakanlığa katılmıştır. Çeşitli isim değişikliklerinden sonra Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, “Strateji Geliştirme Başkanlığı” adı altında kurularak (2006) görev, yetki ve sorumlulukları tekrar düzenlenmiştir. Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü (1963-1992), Su Ürünleri Genel Müdürlüğü (1963-1982), Yem Tescil ve Kontrol Genel Müdürlüğü (1963-1982) yeni katılan Birimlerdir. Dış İlişkiler Birimi ilk kez oluşturulmuştur.

- **26 Ocak 1974-1981, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı;** Bakanlık adı Cumhurbaşkanlığının 26.01.1974 tarih ve 4/92 sayılı Onayları ile değiştirilmiştir. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (1974-...), Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü (1974-1992), Sun’i ve Tabii Tohumlama ve Nesil Kontrol Genel Müdürlüğü (1974-1982), Yaş Meyve ve Sebze İhracatı Projeleri Genel Müdürlüğü (1974-1979) bu dönemde Bakanlığa katılmıştır.

- **17 Şubat 1981-1983, Tarım ve Orman Bakanlığı;** “2384 sayılı Orman Bakanlığının Tarım Bakanlığına Devri Hakkında Kanun”la Orman Bakanlığı ve hizmetleri devralınmıştır. Devlet Üretme Çiftlikleri (1937-1982), Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır. Toprak ve İskan Genel Müdürlüğü (1982-1984), Bağ-Bahçe İşleri Genel Müdürlüğü (1980-1982), Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü (1980-1982), Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (1980-1982, 1982-1991 Daire Başkanlığı), Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü (1980-1982), Orman Ürünleri Sanayi Genel Müdürlüğü (1980-1982) bu dönemde bağlanmıştır. Değişik Birimlerle yürütülen hizmetler yeni kurulan Personel Genel Müdürlüğü’ne (1982-...) verilmiştir.

- **1983-1991, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı:**

- **14 Aralık 1983-1984;** “183 sayılı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK” çıkarılarak Bakanlık ile Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığı birleştirilmiştir. Kooperatifler Genel Müdürlüğü ve Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü (1983-1984) bu dönemde katılmıştır.

- **18 Haziran 1984-1985;** 183 sayılı KHK’yı değiştiren 212 sayılı KHK’nın yürürlüğe girmesiyle 1937’den beri görev yapan Ziraat İşleri ve Veteriner İşleri Genel Müdürlükleri (1937-1984) ve birçok Birim kaldırılmıştır. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, Yayın Dairesi Başkanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (1984-...), Proje Uygulama Genel Müdürlüğü (1984-1991), Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği (1984-...) vb. Birimler bu dönemde kurulmuştur. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1984-2005) Bakanlığa bağlanmıştır.

- **6 Mart 1985-1991;** 183 sayılı KHK ve 212 sayılı KHK, 3161 sayılı Kanun’la taşra kuruluşları içerisinde gösterilen Bakanlık Bölge Müdürlüğü kaldırılmıştır.

- **9 Ağustos 1991-..., Tarım ve Köyişleri Bakanlığı;** Orman Bakanlığı’nın tekrar kurulmasıyla Orman Teşkilatı Bakanlık bünyesinden ayrılmıştır. Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (1991-...), Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (1991-....) bu dönemde oluşturulan yeni Birimlerdir.

BAKANLIK MERKEZ BİRİMLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Danışma ve Denetim Birimleri

1937-1963	Teftiş Heyeti Reisliği
1963-...	Teftiş Kurulu Başkanlığı
1937-...	Hukuk Müşavirliği
1937-1962	FAO Genel Sekreterliği
1951-1963	Tetkik ve İstişare Heyeti Reisliği
1963-1982	Tetkik ve İstişare Kurulu Başkanlığı
1951-1972	Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı
1972-1974	Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü
1974-1982	Planlama Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
1982-1983	Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
1983-1984	Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
1984- 2006	Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
2006-...	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1951-1982	Organizasyon ve Metod Dairesi Başkanlığı
1963-1983	Savunma Sekreterliği
1973-1980	Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
1980-1982	Uluslararası Teknik İlişkiler Genel Müdürlüğü
1963-1979	Tarım Ürünleri Değerlendirme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
1982-1983	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı
1984-...	Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
2006-...	İç Denetim Birimi Başkanlığı

Ana Hizmet Birimleri

1937-1984	Ziraat İşleri Umum Müdürlüğü
1937-1984	Veteriner İşleri Umum Müdürlüğü
1937-1983	Pamuk İşleri Umum Müdürlüğü
1945-1949	Toprak İşleri Genel Müdürlüğü
1950-1951	Toprak ve İskan İşleri Genel Müdürlüğü

1960-1984	Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğü
1960-1973	Topraksu Genel Müdürlüğü
1983-1988	Topraksu Genel Müdürlüğü
1963-1982	Hayvancılığı Geliştirme Projeleri Genel Müdürlüğü
1982-1984	Hayvancılığı Geliştirme Genel Müdürlüğü
1963-1981	Gıda İşleri Genel Müdürlüğü
1983-1984	Gıda İşleri Genel Müdürlüğü
1982-1983	Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü
1984-...	Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
1963-1982	Su Ürünleri Genel Müdürlüğü (1971 ve 1982-1991'den sonra Daire Başkanlığı)
1963-1982	Yem Tescil ve Kontrol Genel Müdürlüğü
1974-1982	Sun'î ve Tabii Tohumlama ve Nesil Kontrol Genel Müdürlüğü
1977-1980	Afet İşleri Dairesi Başkanlığı
1974-1979	Yaş Meyve ve Sebze İhracatı Projeleri Genel Müdürlüğü
1980-1982	Bağ-Bahçe İşleri Genel Müdürlüğü
1980-1982	Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü
1980-1982	Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (1982-1991 Daire Başkanlığı)
1980-1982	Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü
1980-1982	Orman Ürünleri Sanayi Genel Müdürlüğü
1982-1983	Uluslararası Tarım İlişkileri Dairesi Başkanlığı
1983-1991	Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı
1991-2007	Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
2007- ...	Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
1983-1984	Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü
1983-1984	Kooperatifler Genel Müdürlüğü
1984-1991	Proje ve Uygulama Genel Müdürlüğü
1984-1985	Destekleme Genel Müdürlüğü
1984-...	Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü
1991-...	Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
1991-...	Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Yardımcı Hizmet Birimleri

1937-1972	Zat (Personel) İşleri Müdürlüğü
1963-1972	Daire Müdürlüğü
1972-1982	Personel ve İdari İşler Genel Müdürlüğü
1982-...	Personel Genel Müdürlüğü
1937-1972	Levazım İşleri Müdürlüğü
1937-1973	Neşriyat Müdürlüğü
1984-...	Yayın Dairesi Başkanlığı
1937-1963	Evrak Müdürlüğü
1963-1972	Genel Evrak Müdürlüğü
1937-1962	Seferberlik Müdürlüğü
1974-1984	Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı
1963-1980	Muhasebe Müdürlüğü
1980-1982	Muhasebe Müdürlüğü-Bütçe Dairesi Başkanlığı
1980-1982	Afetler Dairesi Başkanlığı
1982-1984	Genel Sekreterlik
1982-1984	Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı
1982-1984	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı
1982-1983	Eğitim Daire Başkanlığı
1983-2009	Savunma Sekreterliği
1985-...	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Bağlı Kuruluşlar

1937-1974	Orman Umum (Genel) Müdürlüğü
1980-1991	Orman Genel Müdürlüğü
1937-1950	Zirai Kombinalar İdaresi
1938-1950	Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu
1937-1982	Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü
1982-1983	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1951-1979	Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü

1937-1962	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
1983- ...	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
1984-2005	Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
1984-...	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1982-1984	Toprak ve İskan Genel Müdürlüğü

İlgili Kuruluşlar

1944-1998	Türkiye Ziraat Kurumu Genel Müdürlüğü
1960-1983	Türkiye Tiftik ve Yapağı A.Ş. Genel Müdürlüğü
1960-1992	Yem Sanayi TAŞ Genel Müdürlüğü
1962-1983	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
1963-1992	Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü
1974-...	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1974-1992	Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü
2005-...	Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü
1983- ...	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
2002- ...	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
2007-....	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

Paydaş Analizleri

Bakanlığımız Politika Etki Analizi kapsamında yapılan;

- *81 il, 545 ilçe, 3.649 köyde; 29.518 üretici, 2.520 tedarikçi, 2.484 tüccar olmak üzere toplam 34.522 yüz yüze anket,*
  - *81 il müdürlüğü, 19 Bakanlığa doğrudan bağlı taşra kuruluşu, 9 ana ve yardımcı hizmet birimi ve 6 bağlı ve ilgili kuruluştaki görev yapan toplam 7.614 Bakanlık personeliyle anket,*
  - *10'u büyükşehir olmak üzere 26 ilde 10.522 tüketiciyle Gıda Güvenilirliği algısına yönelik anket,*
    - *106 Bakanlık üst düzey yöneticisi ve 67 STK yöneticisiyle mülakat,*
    - *Bilimsel makaleler,*
    - *7000 sayfa literatür taramasından oluşan raporlar değerlendirilmiştir.*
- Kamu kuruluşları, STK ve özel sektör ile 194 adet anket yapılarak analiz edilmiştir. Çalışmalara ait bazı anahtar bulgular aşağıda yer almaktadır.*

ANAHTAR BULGULAR

Yatırım Alanları

• Yeterli imkânı sağladığında tarıma yatırım yapacağını ifade eden üreticilerin oranı % 65'tir. Her 4 üreticiden biri yeterli imkânı sağladığında kesinlikle yatırım yapacağını ifade etmektedir. Her 10 üreticiden 1'i tarıma yatırım konusunda kararsızken, % 25'i tarıma yatırım yapmayacağını ifade etmektedir.

• Üreticilerin % 62'si en az tarım dışı alanlar kadar, tarıma yatırım yapmayı planlamaktadır.

Tarımsal Girdiye Ulaşım

• Üreticilerin % 15'i ilaca, % 21'i tohumla, % 26'sı alet ve ekipmana kolayca ulaşamadıklarını belirtmektedir.

Tarımsal Girdiden Memnuniyet

• Üreticilerin % 61,8'i kullandıkları tohumdan, % 70'i ilaçtan, % 48,9'u da ekipmanın satış sonrası hizmetlerinden memnun olduklarını ifade etmektedir.

Tarımsal Girdiler İçin Danışılan Kaynaklar

• Üreticiler tarımsal girdiler için öncelikle komşuları ve diğer üreticileri kaynak olarak görmektedir (% 69,5). Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri her 5 üreticinin 3'ü tarafından danışılan bir kaynak olarak görülmektedir. Tedarikçiler de yaklaşık aynı oranda üretici tarafından danışılan kaynak olarak görülmektedir.

Desteklere Yaklaşım

• Üreticilerin % 46,1'i desteklerin tarımın geleceğine katkıda bulunacağına inandığını, % 44,1'i bu desteklerin üretimlerindeki artışa katkı sağladığını, % 46,4'ü ise desteklerin uygun ürünlere verildiğini düşündüklerini belirtmektedir. Desteklerin faydasına inanç kadar, doğru ürünlere verildiği konusundaki tereddüt de dikkat çekicidir. Üreticilerin % 54'ü dağıtılan desteklerin uygun ürünlere verildiğini düşünmemektedir.

• Desteklerin doğru ürünlere verildiğine inanan tedarikçilerin oranı % 60'tır. Desteklerin faydalı olduğuna inananların oranı ise % 70'in üzerindedir.

• STK'lar, belirgin biçimde desteklerin etkin kullanılmadığını, hatta dünyayla kıyaslandığında son derece yetersiz kaldığını ifade etmektedirler.

Tedarikçiye Güven

• Üreticilerin % 55,8'i tedarikçilerin kendilerini doğru yönlendirdiklerine inanmaktadır.

Tüccar Algısı ve Memnuniyet

- Üreticilerin yaklaşık % 70'i tüccarların, ürün değerini arttırmaya yardımcı olduklarını düşünmektedir.

Teknolojik Etkinlik

- Üreticilerin % 56'sı yeni gelişmeleri takip ettiklerini belirtirken, bu yeni gelişmeleri ve teknolojiyi kullanabilenlerin oranı % 32'de kalmaktadır.

Bilimsel Etkinlik

- Üreticilerin % 78'i bilimsel araştırmalardan haberdar dahi olmadıklarını ifade etmektedir. Faydalandığını ifade edenlerin oranı % 10'un altındadır.

Yeni Metot ve Yöntemler Hakkında Bilgi Alınan Kaynaklar, İlk Tercihler

- Üreticilerin % 51'i yeni metot ve yöntemler hakkında bilgiyi medyadan, % 29'u Bakanlık İl ve İlçe Müdürlüklerinden öğrenmektedir. Her 6 üreticiden 1'i, yeni yöntem ve metotları komşularından ve diğer üreticilerden aldığını ifade etmektedir.

AB'ye Katılım Sürecinin Faydasına Olan İnanç

- Üreticilerin % 33'ü AB sürecini tarım için bir fırsat olarak görmektedir. Her üç üreticiden ikisi AB'yi fırsat olarak görmemektedir. Fırsat olarak görmeyenlerin yanısıra üreticilerin % 42'si AB'yi tehdit olarak algılamaktadır. Öte yandan AB'ye uyum için yapılan çalışmaların kendilerine faydalı olduğuna inananların oranı % 24 iken, gelecekte AB'nin tarıma faydalı olacağına inananların oranı % 34'tür.

- AB'yi bir tehdit olarak gören tüccarların oranı % 33'tür. Tüccarların % 44'ü sürecin fayda sağlamadığına inanmaktadır. AB'ye girdikten sonra fayda sağlanacağına inanç mevcut sürecin sağladığı faydadan yüksektir.

- Tedarikçilerin yarısı AB'ye girişin ülke tarımı için fayda sağlayacağına inanmaktadır. Ülkemizdeki her 4 tarım girdisi tedarikçisinden biri AB'nin ülkemiz için tehdit olduğunu düşünmektedir.

- STK'lar AB sürecini, eğer doğru bir yaklaşım benimsenir ve süreç doğru olarak yönetilebilirse gelecekte faydalı olarak değerlendirmektedirler.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Politikalarına Yaklaşım

- Üreticilerin % 48,2'si Bakanlığın ülke tarımını yönlendirmek için yaptığı uygulamalardan haberdar olduğunu, % 45,3'ü de bu uygulamaların faydasını gördüğünü belirtmektedir. Gelecekte fayda sağlayacağından umutlu olanların oranı ise % 52,1'dir.

- Tüccarların uygulamalardan haberdarlık oranları % 67,2'dir. Bu oran üreticilere oranla yüksek olsa da tedarikçilere nispeten düşüktür. Bakanlık politikalarından haberdar olmayan tüccarların oranı % 25'tir. Tüccarların % 52'si Bakanlığın çalışma ve uygulamalarının faydasını gördüğüne inanmaktadır. Gelecekte fayda sağlayacağından umutlu olanların oranı ise % 59,4'tür.

- Tedarikçiler arasında politikalardan haberdar olmayanların oranı % 20'nin altındadır. Politikaların fayda sağlamayacağını düşünenlerin oranı da yaklaşık bu düzeydedir.

- STK temsilcileri, Bakanlıkça ülkemizde ortak bir tarım politikasının, tüm tarım unsurlarının paylaştığı ortak bir vizyon geliştirilemediği, tarafları yönlendiremediği, geliştirdiği politikaları muhataplarına gerektiğince aktaramadığı genel kanaatine sahiptirler. STK'lar, Bakanlıkça oluşturulan ortak bir tarım vizyonu olmamasının, kendi içlerinde bir amaç birliği, uzun vadeli politika ve hedeflerinin oluşmamasına neden olduğu görüşündedirler.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Politika ve Uygulamalarının Öğrenildiği Kaynak

- Üreticiler Bakanlık politikalarını öncelikle medyadan öğrenmektedir. Her 2 üreticinin 1'i politika ve uygulamalar için öncelikli kaynağın medya olduğunu, her 3 üreticiden 1'i Bakanlık politikalarının öğrenildiği kaynağın Bakanlık İl ve İlçe teşkilatı olduğunu ifade etmektedir. Medyanın, Bakanlık politikalarının öğrenilmesi açısından, kaynak olarak Bakanlık teşkilatlarından 1,6 kat daha etkin olduğu ölçülmüştür. Diğer üreticiler ve muhtarlıklara danıştığını bildirenlerin oranı % 18'dir. Başta ABD olmak üzere dünyanın önde gelen ülkelerinde internet önemli bir kaynaktır. Ülkemizde ise internetten edinilen bilginin oranı % 1 civarındadır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Taşra Teşkilatlarından Memnuniyet

- Üreticilerin % 72'si teşkilattaki personele ihtiyaç duyduklarında ulaşabildiklerini ifade etmektedir. İller hatta ilçeler bazında "ulaşamıyorum" ifadesinin ülke genelindeki oranı % 19'dur. Başvurdukları konularda yardım alabilenlerin oranı % 69,1'dir.

Tüccarın Ürün Kalitesine Olan Güveni

- Tüccarların % 70'inden fazlası üreticilerin üretim kalitesini yeterli bulmazken; yine tüccarların % 60'ı üreticilerin ürettikleri ürünün kalitesi hakkında bilgi sahibi olduklarını düşünmektedirler.

Tüccarlara Göre Ürün Fiyatları

- Tüccarların % 59'unun ürün fiyatlarını yüksek bulmadığı, % 57'sinin de üreticilerin hak ettiklerinden fazla istediklerini düşünmedikleri anlaşılmaktadır.

Tedarikçilere Göre Üreticilerin Bilinçli Üretime Yatkinlığı

- Tedarikçilerin üreticiler hakkında en çok şikâyet ettikleri konu kulaktan dolma bilgilerle üretim yapmalarıdır. Üreticilere girdi sağlayan tedarikçilerin üçte ikisi bu şekilde düşünmektedir. Üreticilerin, başkalarının değil kendi sözlerine riayet ettiğini bildirenlerin oranı % 35'tir.

Tedarikçilere Göre Üreticilerin Tarımsal Bilgi Bilinç Düzeyi

- Tedarikçiler üreticilerin ürettikleri ürünün kalite standartları hakkında bilgi sahibi olmadıklarını düşünmektedirler. Bu sonuç tüccarların üreticiler hakkındaki görüşlerine ve mülakat sonuçlarına paralellik göstermektedir. Her üç tedarikçiden birinin üreticilerin ürün standartları hakkındaki bilgilerinden şüpheleri vardır.

Üreticilere Göre Göçün Sebepleri

- Göçün sebebi olarak üreticiler ilk sırada geçim sıkıntısını göstermektedir. Üreticilerin % 86,6'sı geçim sıkıntısını, her 10 üreticiden 7'si sosyal ihtiyaçların bir göç sebebi olduğunu belirtmektedir. Üreticilerin yaklaşık yarısı göç sebebi olarak şehir hayatının cazibesini gösterirken, sosyal uyumsuzluk en son sırada gelmektedir.

Gıda Denetimi İle İlgili Algı

- Ülkemizdeki her 5 tüketiciden biri Türkiye'de gıda denetiminin doğru yapıldığına kesinlikle inanmamaktadır. Her 4 tüketiciden 3'ü etkin gıda denetiminden bahsedememektedir. Tüketicilerin % 28'i denetimin etkinliğiyle ilgili kararsızdır. Geneli açısından incelendiğinde tüketiciler ülkemizdeki gıda denetimleri hakkında olumlu düşünmemektedirler.

Bozuk ve Hatalı Gıda Ürünlerini Şikayet Edilecek Yeri Bilme

- Ülkemizdeki her 10 tüketiciden 3'ü bozuk ve hatalı ürünleri nereye şikâyet edeceğini bilmemektedir.

Gıda Güvenilirliğinden Sorumlu Olanlara Güven

- Gıda Güvenilirliği konusunda aktörlerin hiçbirinin yeterli hassasiyeti gösterdiği konusunda olumlu bir görüş yoktur. Diğerlerine göre daha hassas olduğu düşünülen aktörlerin başında gıda sanayicileri gelmektedir. Her 3 tüketiciden 1'i gıda sanayicilerinin gıda güvenilirliği konusunda sorumluluklarını yerine getirdiklerini düşünmektedir.

- Gıda sanayicilerinden sonra gıda perakendecileri ve üreticiler gelmektedir. Gıda perakendecilerinin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirdiğine inananların oranı % 31'dir. Üreticilerde ise bu oran % 30'dur.

Resmi Kurumlar, Belediyeler, Özel Sektör ve Sivil Toplum Kuruluşları ile yapılan araştırma sonuçlarına ait bulgular

- Bakanlık ile sürdürülen ilişkilerde, beklentilerin Bakanlık tarafından dikkate alındığını ifade edenlerin oranı % 58,1'dir.
- Bakanlığı, değişen koşullara uyum sağlama konusunda başarılı bulanların oranı % 43'tür.
- "Bakanlık, kamuoyu ile bilgi paylaşan bir kurumdur" yargısına katılanların oranı % 65,8'dir.
- Koordinasyon ve işbirliğine açıklık faktöründe olumlu yanıt verenlerin oranı % 62,7'dir.
- Bakanlığın diğer kurum ve kişilerle iletişim kurmada başarılı olduğunu düşünenlerin oranı % 53,1'dir.
- Bakanlığın, paydaşlarının görüşlerini ifade edebilecekleri ortamların oluşmasını sağlayan bir kurum olduğunu düşünenlerin oranı % 51,3'tür.
- Bakanlığın soru ve sorunlar için kolay erişilebilir olduğunu düşünenlerin oranı % 70,5'tir.
- Yapılan iş ve işlemlerde Bakanlığın tutarlı olduğunu düşünenlerin oranı % 50,3 orta düzeyde olduğunu düşünenlerin oranı % 40,3'tür.
- Bakanlık hakkında bilgi edinilen kaynaklar arasında kurumun web sitesi en olumlu kanaat oluşturmaktadır. Web sitesinin vasatın üzerinde olduğunu söyleyenlerin oranı % 66'dır.
- Toplantı ve ortak çalışmalara dair kanaat genel olarak olumludur. Toplantı ve ortak çalışmaları başarılı bulanların oranı % 59, vasat bulanların oranı % 27,5'tir.
- Bakanlık Merkez Teşkilatından memnun olduğunu ifade edenlerin oranı % 67,2'dir.
- Araştırma Enstitülerinden memnun olanların oranı % 68,3'tür.
- Paydaşların % 58,6'sı İl ve İlçe Tarım Müdürlükleri ile her zaman ilişki içerisinde olduklarını, % 65,2'si memnun olduklarını ifade etmektedir.
- Paydaşların % 59'u İl Kontrol Müdürlüklerinden memnundur. Aksini ifade edenlerin oranı % 6,4'tür.
- Bakanlıktan aldığı hizmetlerin, beklentilerini vasatın üzerinde karşıladığını ifade edenlerin oranı % 42,9, orta düzeyde karşıladığını ifade edenlerin oranı % 47,6'dır.
- Katılımcıların % 60'ı Bakanlığın topluma yararlı olduğu kanaatindedir.
- Paydaşları nazarında Bakanlığın şeffaf bir kurum olduğu ifade edilebilir. Bu konuda olumlu yanıt verenlerin oranı % 56'dır.
- Bakanlık personelinin güler yüzlü olmasından duyulan memnuniyet yüksektir. Katılımcıların % 77,4'ü olumlu yönde yanıt vermiştir.
- Paydaşların % 53,4'ü Bakanlık personelinin iş ve işlemler hakkındaki bilgi düzeyinden memnuniyet duymaktadır.
- Paydaşlar genel olarak Bakanlık çalışanlarının iletişim becerisinden memnundur. Olumlu yanıt verenlerin oranı % 55,7'dir.

- Çalışanların mesleki yeterliliklerinden memnuniyet yüksektir. Olumlu yanıt verenlerin oranı % 62'dir.
- Personelin Bakanlığı temsil yeteneği memnuniyet düzeyinin en yüksek olduğu faktörlerden biridir. Olumsuz yanıt verenlerin oranı sadece % 7,5'dir.
- Güler yüz, Bakanlık personelinde olduğu gibi yöneticilerde de en çok memnuniyet duyulan konudur. Olumlu yanıt verenlerin oranı % 79,5'tir.
- Hatasız işlem başlığına olumlu yanıt verenlerin oranı % 60,5'tir.
- Bakanlık yöneticilerinin iletişim becerilerinden memnun olduğunu ifade edenlerin oranı % 71,9'dur.

